

GLOSSARY OF LAND TERMS

TENURE AND GLOBAL CLIMATE CHANGE (TGCC) PROGRAM

USAID Contract No: AID-OAA-TO-13-00016

Cover Photo: Formal tenure security for rural smallholder farms, such as these in Shan State, Burma, is often fragile, as community land rights are not yet legally recognized.

Prepared by: Tetra Tech
159 Bank Street, Suite 300
Burlington, VT 05401

Principal Contacts: Matt Sommerville, Chief of Party
Matt.Sommerville@tetrattech.com

Cristina Alvarez, Project Manager
Cristina.Alvarez@tetrattech.com

Megan Huth, Deputy Project Manager
Megan.Huth@tetrattech.com

GLOSSARY OF LAND TERMS

TENURE AND GLOBAL CLIMATE CHANGE (TGCC) PROGRAM

NOVEMBER 2016

DISCLAIMER

This report is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents of this report are the sole responsibility of its authors and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States government.

TABLE OF CONTENTS

TABLE OF CONTENTS..... i
INTRODUCTION 1
TERMS BEGINNING WITH A – F 2
TERMS BEGINNING WITH G – L 11
TERMS BEGINNING WITH M – Z..... 24
REFERENCES 35

INTRODUCTION

This glossary provides definitions for a list of internationally recognized land governance terms that are frequently used by those involved in the areas of land administration, land management, and efforts to strengthen the land tenure security of individuals, households, and communities. While there are additional term used that are unique to the Burma context, the purpose of this glossary is to bring greater awareness of internationally used terminology.

နိဒါန်း

ဤအဘိဓာန်သည် မြေယာအုပ်ချုပ်ရေး၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလများ၊ အိမ်ထောင်စုများ နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများက မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်လုံခြုံရေးအတွက် ပိုမိုခိုင်မာစေရန် ဆောင်ရွက်နေသောလုပ်ငန်းများတွင် သက်ဆိုင်သူများက မကြာခဏ အသုံးပြုပြီး၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အသိအမှတ်ပြုထားသည့် မြေယာဆိုင်ရာ စကားရပ်များ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သီးသန့် ထပ်မံအသုံးပြုသော စကားရပ်များရှိသော်လည်း၊ ဤအဘိဓာန်၏ ရည်ရွယ်ချက် မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သုံးစွဲသည့် စကားရပ်များကို ပိုမိုသိရှိလာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

TERMS BEGINNING WITH A – F

A-F နှင့် စသည် စကားရပ်များ

Access to land: The local and/or legally recognized right to enter and use a physically defined area. Access rights may be obtained through family or group membership or through legally sanctioned processes such as allocation, purchase, and inheritance. Rights may be defined in terms of location, time, use, and the individual's relationship to the community (Leonard & Longbottom, 2000).

Access to land: ဆိုသည်မှာ မြေပြင်တွင် သတ်မှတ်ထားသည့် မြေနေရာ တစ်ခုသို့ ဝင်ရောက်၊ အသုံးပြုရန် ဒေသအလျောက် နှင့်/သို့ မဟုတ် ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားသော အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ မြေယာကို ထိတွေ့ အသုံးပြုခွင့်များအား မိသားစုထံမှဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ခွဲဝေခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း နှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအရ ဥပဒေနှင့်အညီ ခွင့်ပြုချက်အရ ရရှိထားခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အခွင့်အရေးများကို ဒေသ၊ အချိန်၊ အသုံးပြုမှုနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့်ဆက်နွယ်မှုအပေါ် မူတည်၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ (လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Adjudication of property rights: The process leading to a final and authoritative determination of the existing rights and claims of people to land. This may be in the context of First Registration, or it may be to resolve a doubt or dispute after First Registration. It may also be used in redistributive land reform processes. The process of adjudication should reveal what rights already exist, who holds them, and what restrictions or limitations exist on them (Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Adjudication of property rights: ဆိုသည်မှာ မြေယာတွင်ရှိသည့်တည်ဆဲအခွင့်အရေးများနှင့် အများပြည်သူ၏ တောင်းဆိုချက်များအပေါ် အပြီးသတ်နှင့် အခွင့်အာဏာရှိသော သတ်မှတ်ချက်ချမှတ်ရေးအတွက် ဦးတည် သည့်လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပထမအကြိမ်မှတ်ပုံတင်စဉ်တွင်လည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပြီး၊ ပထမ အကြိမ် မှတ်ပုံတင်ပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်သည့် သံသယ သို့မဟုတ် အငြင်းပွားမှုကို ဖြေရှင်းရာမှလည်း ဖြစ်ပေါ် နိုင်သည်။ ထို့အတူ မြေယာပြန်လည်ဝေခြမ်းရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များမှလည်း ပေါ်ပေါက် နိုင်ပါသည်။ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်က မည်သည့်အခွင့်အရေးများရှိသည်၊ ယင်းတို့ကိုမည်သူတို့က လက်ဝယ်ထားသည်နှင့် ယင်းတို့အပေါ်တွင် မည်သည့် တားမြစ်ချက်များ သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ချက်များရှိ သည်ကို ဖော်ထုတ်သင့်ပေသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃၊ ယူအင်န်အီးစီအီး ၁၉၉၆)

Adverse possession: The right under the law of someone who has occupied a piece of land for a prescribed, extended period of time, behaving like an owner and not recognizing another's ownership, to become the owner of the land. This is regardless of the fact that another owned the land when the occupant entered into the occupation (Bruce with Holt, 2011).

Adverse possession: ဆိုသည်မှာ မြေတစ်ကွက်ကို သတ်မှတ်ကာလ သို့မဟုတ် တိုးချဲ့ကာလ အတွက် လက်ဝယ်ထားရှိသူက အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို အသိအမှတ်မပြုဘဲ၊ မြေပိုင်ရှင်

ဖြစ်လာစေရန် ပိုင်ရှင်ကဲ့သို့ ပြုမူသည့် ယင်း၏ဥပဒေအရ အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေသည် အခြားသူတစ်ဦးက မြေကိုပိုင်ဆိုင်နေချိန်တွင် လက်ဝယ်ရှိသူက မြေအပေါ် ဝင်ရောက်လက်ဝယ်ရယူခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်ထ်၊ ၂၀၁၁)

Agrarian reform: A program of activities designed to alter the agricultural structure of a country to increase agricultural production and improve standards of living of rural populations. Such reforms often include land reform or land tenure reform components (Bruce, 1998; Ciparisse, 2003).

Agrarian reform: ဆိုသည်မှာ စိုက်ပျိုးရေးထုတ်လုပ်မှုတိုးမြှင့်ရန်နှင့် ကျေးလက်ပြည်သူများ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းများတိုးတက်စေရန် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို ပြောင်းလဲရန် ပြုလုပ်သည်။ လှုပ်ရှားမှု အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ ယင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု သို့မဟုတ် မြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အပိုင်းများလည်း ပါလေ့ရှိပါသည်။ (ဘရစ်၊ ၁၉၉၈။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Agroforestry: A land use system where woody perennials are grown on the same piece of land as agricultural crops and/or livestock, resulting in both ecological and economic interactions between the different components (Ciparisse, 2003).

Agroforestry: မြေတစ်ကွက်တည်းအပေါ်တွင် နှစ်ရှည်သီးပင်များနှင့် ကောက်ပဲသီးနှံများ ရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်း သို့မဟုတ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခြင်း အားဖြင့် ဂေဟဗေဒနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အပြန်အလှန် အကျိုးပြုမှု ရရှိစေနိုင်သော မြေအသုံးချမှု စနစ်ဖြစ်ပါသည်။

Agro-pastoralism: A land use system that combines both crop agriculture and animal husbandry with pasture uses (Ciparisse, 2003).

Agro-pastoralism: စားကျက်မြေတွင် ကောက်ပဲသီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်း နှစ်ရပ်လုံးကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည်။ မြေအသုံးချမှုစနစ်ဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Alienation of land: The transfer of ownership rights in land or property to someone without regard to status, implying both the existence of private property and free will. In customary tenure systems, land is rarely seen as a commodity that can be traded at will, and the ability to alienate land is limited (Garner, 2009; UNECE, 1996).

Alienation of land: မြေသို့မဟုတ် ပစ္စည်း၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို တစ်စုံတစ်ဦးသို့ မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းအဖြစ် လွတ်လပ်သောဆန္ဒအရ လွှဲပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်စံနှစ်များတွင် မြေကို စိတ်ကြိုက်ရောင်းဝယ်နိုင်သည်။ ကုန်စည်တစ်ရပ်အဖြစ် မြင်နိုင်ခဲ့သည်အပြင်၊ မြေလွှဲပြောင်းခြင်းတွင် အကန့်အသတ်များရှိသည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉။ ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Allocation of state land: The assignment of state land to an individual or group under specified tenure or use restrictions (USAID, 2013).

Allocation of state land: နိုင်ငံပိုင်မြေကို တစ်သီးပုဂ္ဂလတစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခု သို့သတ်မှတ်ထားသည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အရလည်းကောင်း၊ အသုံးချမှုတွင် ကန့်သတ်ချက်များပြု၍လည်းကောင်း၊ ထပ်ဆင့်လွှဲအပ်ခြင်း

Alternative dispute resolution: A process of dispute resolution taking place out of the formal court structure using mechanisms upon which both parties have agreed such as arbitration, or mediation. Arbitration: A formal process of dispute resolution through which a neutral third party renders a

decision based on evidence and arguments submitted by the parties in contention (Black, 2009; Ciparisse, 2003).

Alternative dispute resolution: အငြင်းပွားသူနှစ်ဦးနှစ်ဖက်က အငြင်းပွားမှုကို ဖြေရှင်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပုံမှန်တရားရုံးများမှအပ၊ အနုညာတရံသမာဓိဖြေရှင်းနည်း သို့မဟုတ် ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းနည်းစသည်ဖြင့် ဖြေရှင်းနည်း ယန္တရားတစ်ရပ်ရပ်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အငြင်းပွားမှုတွင်ပါဝင်သူများက တင်ပြသည်။ သက်သေခံချက်နှင့် လျှောက်လဲချက်များကိုအခြေပြု၍ ကြားပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းက ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပေးသည်။ အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရေး ပုံမှန်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ (ဘလက်၊ ၂၀၀၉။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Arbitration: A formal process of dispute resolution through which a neutral third party renders a decision based on evidence and arguments submitted by the parties in contention (Ciparisse, 2003; Garner, 2009).

Arbitration: အငြင်းပွားမှုတွင်ပါဝင်သူများက တင်ပြသည်။ သက်သေခံချက်နှင့် လျှောက်လဲချက်များကို အခြေပြု၍ ကြား ပုဂ္ဂိုလ်က ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။ ပုံမှန် အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Assurance of rights: The act or process of assuring a right (Garner, 2009).

Assurance of rights: အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကို သေချာစေရန် ပြုလုပ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ် (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Beneficiary: A person for whose benefit property is held in trust; especially one designated to benefit from an appointment, disposition, or assignment (as in a will, insurance policy, etc.) or to receive something as a result of a legal arrangement or instrument (Garner, 2009).

Beneficiary: ယုံမှတ်အပ်နှံမှုတွင် ထိန်းသိမ်းထားသော ပစ္စည်း၏ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ ဖြစ်သည်။ အထူးအားဖြင့် (သေတမ်းစာ၊ အာမခံပေါ်လစီ စသည် တို့ တွင်) ခန့်ထားမှု၊ အုပ်ချုပ်မှု သို့မဟုတ် ထပ်ဆင့်တာဝန်ပေးမှုတို့တွင်အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိရန် သတ်မှတ်ထားသူကိုဆိုသည်။

Boundary: The physical demarcation on the ground or by a mathematical description, usually based on a coordinate system. The accuracy and cost of cadastral surveys is dependent on the accuracy needed for boundary descriptions. The accuracy should reflect factors such as the value of the land, the risk and cost of land disputes, and the information needs of the users of the cadaster (Ciparisse, 2003).

Boundary: ကိုအော်ဒီနိတ်စနစ်ကို အခြေပြု၍ မြေပြင်တွင် သို့မဟုတ် သင်္ချာနည်းအရဖော်ပြချက်တွင် နယ်နိမိတ်ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။ မြေပုံတိုင်းတာမှု၏ တိကျမှုနှင့် ကုန်ကျစရိတ်သည် နယ်နိမိတ်ဖော်ပြချက်အတွက်လိုအပ်သော တိကျမှုအပေါ်မူတည်သည်။ တိကျမှုဟုဆိုရာတွင် မြေတန်ဖိုး၊ မြေယာ အငြင်းပွားမှုဖြစ်နိုင်ခြေ နှင့် ကုန်ကျစရိတ်၊ နှင့် မြေပုံမြေစာရင်းကို အသုံးပြုသူများ လိုအပ်သည်။ သတင်း အချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။

Bundle of rights: Rights held in relation to access and utilization of land resources. These include, but are not restricted to, such things as the right to sell, mortgage, and bequeath land; cut trees; cultivate; and, construct homes. This bundle can be broken up, rearranged, and passed on to others. Some of these rights will be held by individuals, some by groups, and others by political entities (USAID, 2013).

Bundle of rights: မြေအရင်းအမြစ်များကို ထိတွေ့၊ အသုံးချခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထားရှိသော အခွင့်အရေးများဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအခွင့်အရေးများတွင် မြေကို ရောင်းရန်၊ ပေါင်ရန်၊ ပေးရန် စသည့် အခွင့်အရေးများ၊ သစ်ပင်ခုတ်ရန်၊ စိုက်ပျိုးရန်၊ အိမ် ဆောက်လုပ်ရန်အခွင့်အရေးများ ပါဝင်သည်။ ဤအခွင့်အရေးအစုကို ပိုင်းခြားရန်၊ ပြန်လည်စီစဉ်ရန်နှင့် အခြားသူများသို့ ပေးအပ်ရန်တို့ပါဝင်သည်။ ယင်းအခွင့်အရေးအချို့ကို တစ်သီးပုဂ္ဂလများကလည်းကောင်း၊ အချို့ကို အစုအဖွဲ့များကလည်းကောင်း၊ အချို့ကို နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများကလည်းကောင်း ရရှိထားမည်။

(ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Cadaster: A type of land information system that contains a set of records on land parcels. Specialized cadasters may support records of property rights (judicial cadaster), taxation (fiscal cadaster), or land use (land use cadaster). A multi-purpose cadaster will register many different attributes of land parcels (Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Cadaster: မြေကွက်များ၏မှတ်တမ်းများပါဝင်သော မြေသတင်းအချက်အလက်စနစ် ပုံစံဖြစ်ပါသည်။ အထူးမြေစာရင်းမှတ်ပုံတင်များသည် ပစ္စည်းအခွင့်အရေးမှတ်တမ်းများ(တရားရေးဆိုင်ရာ မြေစာရင်းမှတ်ပုံတင်) ၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်း (ငွေရေးကြေးရေးဆိုင်ရာ မြေစာရင်းမှတ်ပုံတင်)၊ သို့မဟုတ် မြေအသုံးချမှု (မြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ မြေစာရင်းမှတ်ပုံတင်) ကို အထောက်အကူပြုပါသည်။ ဘက်စုံ မြေစာရင်းမှတ်ပုံတင်တွင်မူ မြေကွက်များ၏ အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုးကို မှတ်ပုံတင်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Cadastral map: A map that shows the boundaries and ownership of land within a specified area. Some cadastral maps show details including district names, unique identifying numbers for parcels, certificate of title numbers, positions of existing structures, section or lot numbers and their respective areas, adjoining and adjacent street names, selected boundary dimensions and references to prior maps (USAID, 2013).

Cadastral map: သတ်မှတ်ထားသည့်ဧရိယာတစ်ခုအတွင်း မြေ၏နယ်နိမိတ်များနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖော်ပြသည်။ မြေပုံဖြစ်ပါသည်။ အချို့မြေပုံများတွင် ခရိုင်အမည်များ၊ မြေကွက်တည်နေရာတိကျဖော်ပြသည်။ မြေကွက်နံပါတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုအမှတ် သက်သေခံချက်၊ တည်ရှိသည့်အဆောက်အအုံများ၏ အနေအထား၊ သက်ဆိုင်ရာဧရိယာများ၏ အပိုင်း သို့မဟုတ် အကွက်နံပါတ်များ၊ ဆက်စပ်နေသော သို့မဟုတ် အနီးတွင်ရှိသော လမ်းအမည်များ၊ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ထားသော နယ်နိမိတ် ဖော်ပြချက်များနှင့် ယခင်မြေပုံများကို ရည်ညွှန်းချက်များ အပါအဝင် အသေးစိတ်ကိုဖော်ပြသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Codification of customary law: The process of collecting, systematically organizing, and codifying the laws, customs, and practice of a community as they relate to land and related resources. The end product may be formalized into statutory law or code (USAID, 2013).

Codification of customary law: လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ မြေယာ အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဥပဒေ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကျင့်စဉ်များကို စုဆောင်းခြင်း၊ စနစ်တကျစုစည်းခြင်းနှင့် မျိုးတူစုပြုစုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် ဥပဒေ သို့မဟုတ် ကိုဥပဒေ တရားဝင် ပြဌာန်းရန် ရည်ရွယ် ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Codified law: Laws, rules, and regulations that have been systematically collected and arranged, usually by subject, e.g., commercial code or criminal code (USAID, 2013).

Codified law: စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိုဥပဒေ သို့မဟုတ် ရာဇဝတ်ကိုဥပဒေ ကဲ့သို့ ၊ ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများကို သာမန်အားဖြင့် ဘာသာရပ်အလိုက် စနစ်တကျ စုစည်းခြင်းနှင့် စီစဉ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Collateral: A term used to refer to property that is pledged as a guarantee for repayment of a loan. The most common form of immovable property being used as collateral is the mortgage, a transfer of an interest in the land as security for a debt (Ciparisse, 2003; Leonard & Longbottom, 2000; UNECE, 1996).

Collateral: အာမခံဆိုသည်မှာ ချေးငွေတစ်ရပ်ကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် အာမခံထားသည့် ပစ္စည်းတစ်ရပ်ကို ရည်ညွှန်းသည်။ စကားရပ် ဖြစ်ပါသည်။ မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများအတွက် အာမခံအဖြစ် အသုံးများသည့် အရာမှာ မြေယာပေါင်နှံမှု ဖြစ်ပြီး မြေယာအကျိုးစီးပွားတစ်ရပ်ကို လွှဲပြောင်းမှုတွင် ကြွေးမြီအတွက် အာမခံအနေဖြင့် ထားရှိသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀၊ ယူအင်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Collective ownership: A situation where holders of land rights are clearly defined as a group and have the right to exclude others from the enjoyment of those land rights (Münkner & Kaunianen, 2000).

Collective ownership: စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုဆိုသည်မှာ မြေယာအခွင့်အရေးများကို အစုအဖွဲ့အနေဖြင့်သာ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာသတ်မှတ်ထားသည်။ အခြေအနေဖြစ်ပြီး၊ ယင်းမြေယာအခွင့်အရေးများကို အခြားသူများက ရယူခံစားခြင်းကို ပယ်ထုတ်နိုင်သည်။ အခွင့်အရေးဖြစ်ပါသည်။ (မွန်နာ နှင့် ကော်နီယန်နင်၊ ၂၀၀၀)

Common property: Land and other resources over which entitled beneficiaries, whether individual or community-defined, have specific common rights. The community controls the use of the common property and can exclude non-members from using it (Ciparisse, 2003).

Common property: အများပိုင်ပစ္စည်းဆိုသည်မှာ တစ်သီးပုဂ္ဂလက အနေဖြင့် ဖြစ်စေ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း အနေဖြင့် ဖြစ်စေ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိ သူများက ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်။ မြေယာနဲ့ အခြားသယံဇာတများ ဖြစ်ပါသည်။ အများပိုင်ပစ္စည်း များ အသုံးပြုမှုကို လူ့အဖွဲ့အစည်းက ထိန်းချုပ်သည်။ အပြင် လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်မဟုတ်သူများက ယင်းတို့ကို အသုံးပြုမှုအား ပယ်ထုတ်နိုင်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Communal ownership: A situation where rights to use resources are held by a community. While these rights may include communal rights to pastures and forests, they may also include exclusive private rights to agricultural land and residential plots (Ciparisse, 2003).

Communal ownership: လူ့အဖွဲ့အစည်းပိုင်ဆိုင်မှုဆိုသည်မှာ အရင်းအမြစ်များ အသုံးပြုခွင့်များကို လူ့အဖွဲ့ အစည်းက ရယူထားသည်။ အခြေအနေ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအခွင့်အရေးများတွင် စားကျက်၊ သစ်တောများ နှင့် သက်ဆိုင်သည့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏အခွင့်အရေးများ ပါဝင်သည်။ အပြင်၊ စိုက်ပျိုးမြေနှင့် လူနေထိုင်ရာမြေကွက် များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သီးသန့် ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေးများလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Compensation: The payment made for property taken or adversely affected by another. Compensation payments for land are generally related to expropriation exercises, but may also include planning and zoning restrictions (Ciparisse, 2003).

Compensation: လျော်ကြေးဆိုသည်မှာ အခြားသူတစ်ဦးက ပစ္စည်းကို ရယူသည်အတွက် သို့မဟုတ် အကျိုးဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်သည်အတွက် ငွေပေးချေမှု ဖြစ်ပါသည်။ လျော်ကြေးငွေပေးချေမှုများသည် ယေဘုယျ အားဖြင့် မြေသိမ်းယူမှုများနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဇန်နယ်မြေ ကန်သတ်ခြင်းများလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

Concession: A specialized form of lease, generally defined as a grant of specific rights and privileges over property by a government to an individual or company to develop the resources of the property, such as a mining concession, forestry concession, a concession to build a canal, or a concession to manage a government property. Payments for concessions may be related to the volume of sales or resources extracted, rather than a fixed annual rental payment (USAID, 2013).

Concession: လုပ်ကိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အစိုးရက တစ်သီးပုဂ္ဂလတစ်ဦး သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီတစ်ခုအား၊ သတ္တုတူးဖော်မှုလုပ်ကိုင်ခွင့်၊ သစ်တောလုပ်ကိုင်ခွင့်၊ တူးမြောင်းတည်ဆောက်ရန် လုပ်ကိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် အစိုးရပိုင်ပစ္စည်းတစ်ခုအား စီမံခန့်ခွဲရန် လုပ်ကိုင်ခွင့်စသော၊ ပစ္စည်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အရင်းအမြစ်များအား ဖွံ့ဖြိုးစေရန်၊ ယေဘုယျအားဖြင့် သီးသန့် အခွင့်အရေးနှင့် အထူးအခွင့်အရေးများ သတ်မှတ် ခွင့်ပြုကာ၊ အငှားချထားသည် အထူးပုံစံတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

Condominium: A form of ownership where parts of a property are owned individually (such as an apartment) and parts of the property are owned jointly (such as stairways, common areas, and other components integral to the design of the property) (Ciparisse, 2003; Münkner & Kaunianen, 2000).

Condominium: စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုအဆောက်အအုံ ဆိုသည်မှာ (အခန်း စသည်) ပစ္စည်း၏ အချို့အစိတ်အပိုင်းများကို တစ်သီး ပုဂ္ဂလများက ပိုင်ဆိုင်ပြီး၊ (စက်လှေကား၊ စုပေါင်းဧရိယာနှင့် ဒီဇိုင်းအရ ပစ္စည်း၏အခြားအစိတ်အပိုင်းများစသည်) ပစ္စည်း၏အချို့အစိတ်အပိုင်းများကို ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ကြ သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှု ပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။ (စီပါရစ်စ်၊ ၂၀၀၃။ မွန်ကာ နှင့် ကောင်နီရာနှင့်၊ ၂၀၀၀)

Continuum of land rights: From informal land rights to registered freehold rights, the range of possible forms of tenure can be considered as a continuum (UN-HABITAT, 2008)

Continuum of land rights: မြေယာအခွင့်အရေးများ ဆက်လက်တည်ရှိမှု ဆိုရာတွင် ပုံမှန်မဟုတ်သော မြေယာအခွင့်အရေးများမှစ၍ မှတ်ပုံတင်ထားသည် ဘိုးဘွားပိုင် အခွင့်အရေးများ အထိ ပါဝင်ပါသည်။ လုပ်ကိုင်ခွင့် ပုံစံများ၏ အချိန်အတိုင်းအတာအလျောက် မြေယာအခွင့်အရေးများ ဆက်လက်တည်ရှိသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါ သည်။ (ယူအင်န်-ဟက်ဘီတတ်၊ ၂၀၀၈)

Co-ownership: Property held jointly by two or more people. The enjoyment of a property in co-ownership is said to be in undivided shares, in that each person has the same right to any part of the property. There are two forms of co-ownership: joint tenancy and tenancy in common (Ciparisse, 2003).

Co-ownership: အတူပိုင်ဆိုင်မှုဆိုသည်မှာ လူနှစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးထက်ပိုသူများက ပစ္စည်းကို အတူပိုင်ဆိုင်မှု ဖြစ်ပါသည်။ ပစ္စည်းတစ်ရပ်ကို အတူပိုင်ဆိုင်ရာတွင် အစုရှယ်ယာများကို မခွဲခြမ်းထားသဖြင့်၊

ထိုသူအသီးသီးသည် ပစ္စည်း၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကိုမဆို တူညီသော အခွင့်အရေးရှိကြပါသည်။ အတူပိုင်ဆိုင်မှုပုံစံ နှစ်မျိုးရှိပြီး၊ ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုတို့ဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Customary land rights: The holding of land in accordance with customary law or tradition. Customary land law regulates rights to enjoy use of land that arises through customary, unwritten practice, rather than through written or codified law (Ciparisse, 2003).

Customary land rights: ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မြေယာအခွင့်အရေးများဆိုသည်မှာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ သို့မဟုတ် ရိုးရာဓလေ့နှင့်အညီ မြေယာဦးပိုင်ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မြေယာဥပဒေသည်စာဖြင့်ရေးသားမထားခြင်းမရှိသော ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးမှု ပုံစံများအား ရေးသားပြဌာန်းထားသော တစ်နည်းအားဖြင့် စုစည်းပြဌာန်းထားသော ဥပဒေများထက် မြေအသုံးချခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အခွင့်အရေးများကို ပိုမို စနစ်ကျစေသည်။

Customary land law: A community’s mechanism for regulating the right to use land through customary practice, rather than through written law (Ciparisse, 2003).

Customary land law: ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မြေယာဥပဒေဆိုသည်မှာ ပြဌာန်းဥပဒေအစား ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာစနစ်ကို အသုံးပြု၍ မြေယာအသုံးချခွင့်ကို စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်နိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းက ကျင့်သုံးသည်။ ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

Customary land tenure: The rules generated and enforced by a community or larger sub-state polity to govern the holding and use of land by its members. Customary rules are typically but not always unwritten (Bruce with Holt, 2011).

Customary land tenure: ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာလုပ်ကိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း တစ်ခု သို့မဟုတ် ယင်းထက်ပိုမိုကြီးမားသော အဖွဲ့အစည်းက မြေယာကို မိမိအဖွဲ့ဝင် များက လက်ဝယ်ထားခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းတွင် ကျင့်သုံးရန် ပြဌာန်းအကောင်အထည်ဖော်သော နည်းဥပဒေများ ဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း နည်းဥပဒေများသည် သာမန်အားဖြင့် စာဖြင့်ရေးသားထားလေ့မရှိပါ။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Customary law: Law consisting of customs that are accepted as legal requirements or obligatory rules of conduct; practices and beliefs that are so vital and intrinsic a part of a social and economic system that they are treated as if they were laws. (Black, 2009)

Customary law: ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ဆိုသည်မှာ ဥပဒေလိုအပ်ချက်များ သို့မဟုတ် အပြုအမူဆိုင်ရာ မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည့် နည်းဥပဒေများဟု လက်ခံထားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ ဥပဒေများ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူဆောင်ရွက်သော လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးစနစ်တွင် အရေးကြီးပြီး၊ အခြေခံကျသည်၊ ကျင့်စဉ်များနှင့် အယူအဆများပါဝင်သည်။ ဥပဒေဖြစ်သည်။ (ဘလက်၊ ၂၀၀၉)

Decentralization: The transfer of administrative powers (decision making, executive, and fiscal) to lower levels of government, with varying degrees of autonomy (USAID, 2013).

Decentralization: ဆိုသည်မှာ (ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ငွေရေးကြေးရေး) အုပ်ချုပ်မှု အာဏာများကို လက်အောက်ခံ အစိုးရများသို့ ၊ လွတ်လပ်စွာဆုံးဖြတ်ခွင့်အဆင့် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်၍၊ လွှဲပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Deed: The written document, or contract, which transfers title (ownership) or an interest in real property to another person (USAID, 2013).

Deed: စာချုပ်ဆိုသည်မှာ မရွေ့မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း၏ ဆိုင်ရေးဆိုင်ခွင့် (ပိုင်ဆိုင်ခွင့်) သို့မဟုတ် ယင်းပစ္စည်းမှ အကျိုးခံစားခွင့် တစ်ရပ်၏ ကို အခြားသူတစ်ဦးသို့ လွှဲပြောင်းပေးသည်။ စာတမ်းအမှတ် အသား သို့မဟုတ် ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကိုဆိုသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Deeds registration: A system of proof of property ownership and interests, based on the registration of transfer and other deeds. A deeds registration system is limited in that it does not provide a guarantee of title. All that it typically provides is access into the chain of transactions that can be used to prove title (Ciparisse, 2003).

Deeds registration: လွှဲပြောင်းမှုကိုမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် အခြားစာချုပ်များကိုအခြေပြု၍ ပစ္စည်း၏ ပိုင်ဆိုင် မှုနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို သက်သေပြုသည်။ စနစ်ဖြစ်ပါသည်။ စာချုပ်စာတမ်း မှတ်ပုံတင်စနစ်သည် ကန့်သတ် ချက် များရှိပြီး ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ကို အာမ မခံပေ။ ယင်းစနစ်က ပုံမှန်အားဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ကို သက်သေပြရန်အတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုကွင်းဆက်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Demarcation: The marking-out of the boundaries of each land parcel on the ground (UNECE, 1996).

Demarcation: နယ်နိမိတ် ပိုင်းခြားချက်ဆိုသည်မှာ မြေပြင်ရှိ မြေကွက်အသီးသီး နယ်နိမိတ်များကို ပိုင်းခြားမှတ်သားမှု ဖြစ်ပါသည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Dispute resolution: The settlement of conflict between groups or individuals. The factors determining how societies deal with internal disputes are related to the formal authority structures of courts and written law or traditional authority structures of family, village councils, and leadership figures. Dispute resolution may be formal (recognized by law and the state administration system for dispute resolution) or informal (such as community-based adjudication or mediation). Decisions made under informal resolution mechanisms are not always legally binding (Leonard & Longbottom, 2000).

Dispute resolution: အစုအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် တစ်သီးပုဂ္ဂလများအကြားရှိ ပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းများက မိမိတို့၏ အတွင်းရေးအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြု သည်။ အချက်များမှာ တရားရုံးများ၏အခွင့်အာဏာတည်ဆောက်မှုများ၊ ပြဌာန်းဥပဒေများ၊ မိသားစု၊ ကျေးရွာ ကောင်စီများနှင့် ခေါင်းဆောင်များ၏ ရိုးရာအာဏာတည်ဆောက်မှုများနှင့် ဆက်စပ်ပါသည်။ အငြင်းပွားမှု ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် (အငြင်းပွားမှုဆုံးဖြတ်ခြင်းအတွက် ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အရ အသိအမှတ် ပြုထားသည်။) ပုံမှန်ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ (လူ့အဖွဲ့အစည်းအခြေခံ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ညှိနှိုင်းဆုံးဖြတ်ခြင်းကဲ့သို့သော) ပုံမှန်မဟုတ်သော ဆုံးဖြတ်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ပုံမှန်မဟုတ်သော ယန္တရားများအရ ဆုံးဖြတ်သည်။ ပုံမှန်မဟုတ်သောစီရင်ခြင်းအရ ဆုံးဖြတ်ခြင်းများသည် အစဉ်အမြဲ စည်းနှောင်အား ရှိသည်တော့မဟုတ်ပေ။ (လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Easement: The right of use over the property of another, for example, the right of access or the right of passage of utilities. (USAID, 2013)

Easement: အခြားသူ၏ပစ္စည်းအပေါ် အသုံးပြုခွင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ- အသုံးပြုသည်။ ပစ္စည်းကို ထိတွေ့ အသုံးပြုခွင့်နှင့် ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Eviction (of tenants and farm workers): The dispossession by law from a plot of land or rental property, which had been occupied or leased (Ciparisse, 2003; DFID; Garner, 2009).

Eviction (of tenants and farm workers): (သီးစားသူရင်းဌား နှင့် လယ်ယာအလုပ်သမားများ အား) နှင်ထုတ်ခြင်း။ ယခင်က လက်ဝယ်ထားရှိသော သို့မဟုတ် ငှားရမ်းထားသော မြေကွက် သို့မဟုတ် ငှားရမ်းသည့် ပစ္စည်းမှ ဥပဒေအရ လက်ဝယ်ရှိမှုမှ ဖယ်ရှားခြင်း။

Expropriation: The taking of land or property from the rightful owners, often in pursuit of government sanctioned public purpose. Land may be expropriated legally by the state under compulsory acquisition or compulsory purchase procedures. The processes for expropriation should include a basis for setting compensation for the loss of the owner expropriated. (Ciparisse, 2003; Leonard & Longbottom, 2000).

Expropriation: အများပြည်သူဆိုင်ရာရည်ရွယ်ချက်အတွက် အများအားဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အခွင့်အမိန့်အရ ပိုင်ရှင်အစစ်အမှန်များထံမှ မြေယာ သို့မဟုတ် ပစ္စည်းကို ရယူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်၏ မြေသိမ်းယူခြင်း သို့မဟုတ် အတင်းအကြပ်ဝယ်ယူခြင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ မြေယာကို ဥပဒေနှင့်အညီ သိမ်းယူနိုင်ပါသည်။ မြေသိမ်းယူခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် သိမ်းယူခံရသည် မြေပိုင်ရှင်၏ ဆုံးရှုံးမှုအတွက် လျော်ကြေးသတ်မှတ်သည့် အခြေခံလည်း ပါဝင်သင့်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Fragmentation: The division of land into units too small for rational exploitation, usually as a result of the system of inheritance (UNECE, 2004).

Fragmentation: စိတ်ပိုင်းခြင်း။ ယေဘုယျအားဖြင့် အမွေဆက်ခံမှုစနစ်ကြောင့် မြေကို ယုတ္တိ အားဖြင့် အသုံးပြု၍မရလောက်အောင် အလွန်သေးငယ်စွာ စိတ်ပိုင်းခြင်း (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၂၀၀၄)

Freehold: The right to full private ownership of land, free of any obligations to the state other than payment of taxes and observance of land use controls imposed by the state in the public interest. This term is used interchangeably with *private property* or *private land ownership* (Bruce, 1998; Leonard & Longbottom, 2000).

Freehold: နိုင်ငံတော်သို့ မြေခွန်ထမ်းဆောင်ရန်နှင့် အများပြည်သူ အကျိုးအတွက် နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်ထားသည့် မြေအသုံးချမှုထိန်းကွပ်ချက်များကို လိုက်နာရန် မှအပ၊ နိုင်ငံတော်အပေါ် မည်သည့်တာဝန်မျှ မရှိဘဲ မြေယာကို ပုဂ္ဂလိက အပြည့်အဝ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဖြစ်သည်။ ဤစကားရပ်ကို "ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်း" သို့မဟုတ် "ပုဂ္ဂလိကမြေယာပိုင်ဆိုင်မှု" စကားရပ်များနှင့် ပြောင်းလဲ သုံးစွဲသည်။ (ဘရူစ်၊ ၁၉၉၈။ လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

TERMS BEGINNING WITH G – L

G-L နှင့် စသည် စကားရပ်များ

Geographical information systems (GIS): A set of computer tools for collecting, storing, retrieving, analyzing, transforming, and displaying spatial data (Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Geographical information systems (GIS): ဂျီအိုင်အက်စ် ဆိုသည်မှာ မြေဧရိယာဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ပြန်လည်ထုတ်ယူခြင်း၊ အနုစိတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဖော်ပြခြင်းပြုသည်။ ကွန်ပျူတာ ကိရိယာအစုဖြစ်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ ယူအင်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Illegal/informal occupation: The occupation of land or housing by an individual or household without formal approval from the legal owner (state or private). Illegal occupation ranges from an individual squatting on the property of another to informal settlements where large areas of land are occupied by many people (USAID, 2013).

Illegal/informal occupation: (အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက) ဥပဒေနှင့်အညီပိုင်ဆိုင်သူထံမှ တရားဝင် အတည်ပြုချက်မရရှိဘဲ၊ မြေယာ သို့မဟုတ် အိုးအိမ်ကို တစ်သီးပုဂ္ဂလ သို့မဟုတ် မိသားစုတစ်ခုက လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းဖြစ်သည်။ တရားမဝင်/ဥပဒေနှင့်မညီဘဲ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းသည် အခြားသူ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို တစ်သီးပုဂ္ဂလ ကျူးကျော်ခြင်းမှ မြေဧကပေါင်းများစွာကို လူများစွာက လက်ဝယ်ထားခြင်းအထိ ပါဝင်သည်။

Immovable property: See *real estate/real property*. မရွေ့မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို ကြည့်ပါ။

Indigenous tenure systems: Rights specific to a particular ethnic group, having evolved through interaction of culture and environment and overseen by authorities whose legitimacy is based on occupation and spiritual ties to the locality (Leonard & Longbottom, 2000; Münkner & Kaunianen, 2000).

Indigenous tenure systems: တိုင်းရင်းသားလုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များ ဆိုသည်မှာ ယဉ်ကျေးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ အပြန်အလှန် သက်ရောက်မှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုတစ်ခု အတွက် သီးသန့် ရပိုင်ခွင့်များဖြစ်ပြီး အာဏာပိုင်များကလည်း ယင်းဒေသနှင့်သက်ဆိုင်သည့် လက်ဝယ်ရှိမှုနှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုတို့ပေါ် အခြေခံ၍ ကြီးကြပ်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များဖြစ်သည်။ (လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀။ မွန်ကနာ နှင့် ကောင်းနီရာနင်၊ ၂၀၀၀)

Informal property: Rights that lack formal, official recognition and protection. In some cases, informal property rights are illegal, i.e. held in direct violation of the law. In other cases, informal property may be “extra-legal”, i.e., not against the law, but not recognized by law (Ciparisse, 2003).

Informal property: ပုံမှန်၊ တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် အကာအကွယ်ပေးခြင်းမရှိသော အခွင့်အရေးများဖြစ်သည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် တရားမဝင် ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများမှာ ဥပဒေနှင့်မညီပါ။ ဥပမာ-ဥပဒေကို တိုက်ရိုက်ချိုးဖောက်၍ လက်ဝယ်ထားခြင်း။ အခြားကိစ္စများတွင်မူ တရားမဝင်ပစ္စည်းမှာ "

ဥပဒေပြင်ပ" မှ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သည့်တိုင်၊ ဥပဒေက အသိအမှတ်မပြုခြင်းဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Informal settlements: Areas where a large number of people illegally occupy land and build housing and businesses. Informal settlements, also called “squatter settlements,” are generally located on the periphery of urban centers and are created because of a lack of access to urban land or housing. Rights to the property are not recognized by the state. Tenure in informal settlements is insecure and the property is not part of the formal property or financial markets (USAID, 2013).

Informal settlements: ပုံမှန်မဟုတ်သော နေထိုင်မှုများ ဆိုသည်မှာ လူများစွာက ဥပဒေနှင့်မညီပဲ မြေယာ လက်ဝယ်ထားရှိပြီး၊ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ကာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သည့် နေရာများဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပုံမှန်မဟုတ်သော နေထိုင်မှုများကို " ကျူးကျော်နေထိုင်မှုများ" ဟုလည်း ခေါ်သည်။ ယင်းတို့မှာ အများအားဖြင့် မြို့ပြင်ဒေသ များတွင် တည်ရှိပြီး၊ မြို့တွင်းမြေယာ သို့မဟုတ် အိမ်ရာများနှင့် အဆက်အသွယ် ဆက်သွယ်မှုမရှိ၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရအနေဖြင့်လည်း ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိပေ။ ပုံမှန်မဟုတ်သော အိမ်ရာများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်မှာ မသေချာပဲ၊ ယင်းပိုင်ဆိုင်မှုသည် ပုံမှန် ပစ္စည်း သို့မဟုတ် ငွေကြေးဈေးကွက်များ၏ အစိတ်အပိုင်းလည်းမဟုတ်ပါ။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Joint ownership: Joint ownership is a special form of ownership by two or more persons of the same property. The individuals, who are called joint tenants, share equal ownership of the property and have the equal, undivided right to keep or dispose of the property (Lehman & Phelps, 2005).

Joint ownership: ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်မှု ဆိုသည်မှာ ပိုင်ဆိုင်မှု တစ်ခုတည်းကို နှစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးထက် ပိုသူများက ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်သည့် ပိုင်ဆိုင်မှု အထူးပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ပူးတွဲသီးစားသူရင်းဌာ တစ်ဦးချင်းသည်လည်း ဝေမျှပိုင်ဆိုင်နိုင်ခွင့်ရှိကြပြီး၊ ထိုပိုင်ဆိုင်မှုကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ထုခွဲစီမံရန် ပိုင်းခြားမထားသော အခွင့်အရေးရှိသည်။ (လာမင်း နှင့် ဖဲလ်ပဲစ်၊ ၂၀၀၅)

Land access: The opportunity to acquire and use land; also the fact of having acquired access (Bruce with Holt, 2011).

Land access: မြေယာကိုရယူအသုံးပြုနိုင်သော အခွင့်အလမ်းဖြစ်သည်။ ထိုအတူ ထိတွေ့ဆက်ဆံခွင့်ရပြီးသည် အချက်လည်းပါဝင်သည်။ (ဘရူစ် နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Land administration: The management of information about the ownership, value, and use of land and its associated resources. The function of a land administration system is to record, maintain, and make available information that can create security of tenure and support the land market (UNECE, 2004).

Land administration: မြေယာအုပ်ချုပ်ရေးဆိုသည်မှာ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ တန်ဖိုး၊ မြေအသုံးပြုမှုနှင့် ဆက်စပ်သည်။ အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှုကိုဆိုသည်။ မြေယာအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် မြေယာဈေးကွက်ကို ခိုင်မာစေနိုင် သည့် သတင်း အချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ရယူနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ (ယူအင်အီးစီအီး၊ ၂၀၀၄)

Land allocation: The process through which the state distributes land resources in ownership or use rights. State land resources allocated/distributed may be from the existing state asset base; the result of

a land reform program, where larger (formerly private) landholdings have been broken up for allocation; or, the land assets of former collectives or cooperatives. In customary tenure systems, the term refers to the process through which the traditional leader gives land use rights to individuals or families (USAID, 2013).

Land allocation: မြေယာဝေခြမ်းရေးဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်က မြေယာအရင်းအမြစ်ပိုင်ဆိုင်မှု၊ သို့မဟုတ် အသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများကို ခွဲဝေပေးသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဝေခြမ်း ထားသည်/ခွဲဝေထား သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေယာအရင်းအမြစ်များသည် လက်ရှိနိုင်ငံတော်ပိုင် မ တည်ပစ္စည်းများမှ လည်းကောင်း၊ မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်မှ လည်းကောင်း (ယခင်က တစ်သီးပုဂ္ဂလပိုင်သည်။) ပိုမိုကြီး မားသော မြေယာဦးပိုင်များကို မြေယာဝေခြမ်းရေးအတွက် စိတ်ပိုင်းထားမှုမှ လည်းကောင်း သို့မဟုတ် ယခင် စုပေါင်းအဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် သမဝါယမများ၏ မြေယာ မ တည်ပစ္စည်းများမှလည်း လည်းကောင်း ခွဲဝေပေးနိုင်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်စနစ်များတွင် ဤစကားရပ်ကို ရိုးရာခေါင်းဆောင်က တစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် မိသားစုများအား မြေယာအသုံးပြုခွင့် အခွင့်အရေးများကိုပေးအပ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း ရည်ညွှန်းသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land based revenue: Revenue (public funds) generated from land through sales of state assets, property taxation, transfer fees, and various land administration fees (USAID, 2013).

Land based revenue: မြေယာအခြေခံအခွန် ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော် မြေယာ မတည်ပစ္စည်းများ၊ ပစ္စည်း အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခများနှင့် အထွေထွေ မြေယာအုပ်ချုပ်ခများမှ ရရှိသော အခွန် (အများ ပြည်သူဆိုင်ရာရန်ပုံငွေများ) ဖြစ်သည်။

Land commission: Formally constituted bodies which investigate land-related issues, or to implement some aspect of land policy, such as adjudication (Ciparisse, 2003).

Land commission: မြေယာကော်မရှင် ဆိုသည်မှာ မြေယာနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကို စုံစမ်း ထောက်လှမ်းရန် သို့မဟုတ် စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းကဲ့သို့သော မြေယာမူဝါဒ အယူအဆအချို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တရားဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်။ (စီပီရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land conflicts: Competing or conflicting claims to land, often to large areas of land, typically by groups, which reflect broader and deeper competing interests than those involved in most land disputes and which are not easily resolved through negotiation or adjudication within the existing legal framework. The term “conflict” implies tension and danger of violence but not necessarily the presence of violence, unless this is specified (Bruce with Holt, 2011).

Land conflicts: မြေယာပဋိပက္ခများ ဆိုသည်မှာ ကြီးမားသော မြေနေရာများအတွက် လူအုပ်စုများက ယှဉ်ပြိုင်တောင်းဆိုခြင်း၊ မြေနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောထားကွဲလွဲမှုများဖြစ်ကြပြီး မြေယာအငြင်းပွားမှုများ တွင် ပါဝင်သူများထက် ပိုမိုနက်နဲသည်။ အကျိုးစီးပွားယှဉ်ပြိုင်မှုများပါရှိကာ၊ တည်ဆဲဥပဒေမူဘောင် အတွင်းမှ ဖြန်ဖြေညှိနှိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် အလွယ်တကူ ဖြေရှင်း၍မရနိုင်သော အခြေအနေမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ " ပဋိပက္ခ " ဆိုသည် စကားရပ်မှာ သီးခြားသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိလျှင် အကြမ်း ဖက်မှုပါဝင်သည်။ တင်းမာမှုနှင့် အကြမ်းဖက်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှုတို့ကိုဆိုသည်။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်တ၊ ၂၀၁၁)

Land consolidation: A sequence of operations designed to reorganize land parcels in an area, regrouping them into consolidated holdings of more regular form and with improved access.

Consolidation of parcels of land into a single holding, whether voluntary or enforced, is intended to provide a more rational distribution of land to improve the efficiency of farming (Ciparisse, 2003).

Land consolidation: မြေယာပေါင်းစည်းခြင်းဆိုသည်မှာ ဧရိယာ တစ်ခုအတွင်းရှိ မြေကွက်များအား ပိုမိုပုံစံတကျပုံစံ စုစည်းထားသည်။ ဦးပိုင်များအဖြစ် ဖွဲ့စည်းရန်နှင့် တိုးတက်စေရန် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း သည် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ ဆန္ဒအလျောက်ဖြစ်စေ၊ အတင်းအကြပ်ဖြစ်စေ မြေကွက်များအား တစ်ခုတည်းသော ဦးပိုင်အဖြစ် စုစည်းခြင်းမှာ စိုက်ပျိုးရေးထိရောက်မှု၊ တိုးတက်စေရန်အတွက်၊ မြေယာကို ပိုမို၍ လက်ရှိအခြေအနေများနှင့် အညီ ခွဲဝေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land contract: An agreement for the purchase and sale of land, usually involving installment payments by the purchaser with the transfer of title occurring upon payment of the final installment (Garner, 2009).

Land contract: မြေယာစာချုပ်ဆိုသည်မှာ မြေယာကို ဝယ်ခြင်း၊ ရောင်းခြင်းပြုရန် သဘော တူညီချက်ဖြစ်သည်။ ယင်းတွင် ဝယ်သူက အရစ်ကျငွေချေပြီး၊ နောက်ဆုံးအရစ်ကို ပေးချေသည်။ အခါ ပိုင်ဆိုင်မှုကို လွှဲပြောင်းရန် အရစ်ကျပေးချေမှုများလည်း ပါဝင်သည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Land court: An established court having exclusive original jurisdiction over land disputes (USAID, 2013).

Land court: မြေယာတရားရုံးဆိုသည်မှာ မြေယာအငြင်းပွားမှုများအပေါ် သီးသန့် မူလစီရင်ပိုင်ခွင့် ရှိသည့် တည်ထောင်ထားသော တရားရုံးဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land development: The transformation of land to be used more efficiently through the application of capital, labor, or management (USAID, 2013).

Land development: မြေယာဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုသည်မှာ အရင်းအနှီး၊ လုပ်အား သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲမှု အသုံးပြု၍ မြေယာကို ပိုမိုထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land disputes: Competing or conflicting claims to rights to land by two or more parties, individuals, or groups. Disputes are generally related to boundaries, overlapping use rights, access to land, competition for resources, ownership, and inheritance (Bruce with Holt, 2011; Ciparisse, 2003; Münkner & Kaunianen, 2000).

Land disputes: မြေယာအငြင်းပွားမှုများ ဆိုသည်မှာ မြေယာအခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးထက်ပိုသော စာချုပ်ဝင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အုပ်စုများက ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် တောင်းဆိုမှုများ အပြိုင် အဆိုင်တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အငြင်းပွားမှုများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် နယ်နိမိတ်၊ အသုံးပြုမှုအခွင့်အရေးများ ထပ်နေမှု၊ မြေယာရယူအသုံးပြုမှု၊ အရင်းအမြစ်များအတွက် ယှဉ်ပြိုင်မှု၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အမွေဆက်ခံမှုတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ (ဘရူစ်နှင့် ဟော့လ်တ၊ ၂၀၁၁။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ မန်ခ်နာနှင့် ကူနီယန်နှင့်၊ ၂၀၀၀)

Land formalization: The process by which landholding held “outside the law” (informally, without a right to do so recognized by the state) is given such legal recognition by the state, a process that begins with legal recognition and is then often implemented through land titling and registration (Bruce with Holt, 2011).

Land formalization: နိုင်ငံတော်က "ဥပဒေပြင်ပ" မှ ဦးပိုင်ရရှိထားသည်။ (သာမန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်က ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုရန် အခွင့်အရေးမရှိသည်။) မြေယာဦးပိုင်အား ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရအသိအမှတ်ပြုသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်မှ စတင်ပြီး၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးခြင်းနှင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်းတို့ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Land fragmentation: The ownership of multiple, non-contiguous parcels of land by a single owner. These are often described to be very small, non-economically viable land units. Fragmentation becomes a concern when the division of land results in units too small for rational exploitation or so widely dispersed as to present constraints to the effective management by the landholder. The principle cause of fragmentation is the subdivision of land through inheritance (USAID, 2013).

Land fragmentation: မြေယာအပိုင်းပိုင်းဖြစ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်းမဟုတ်ဘဲ မြေကွက်များစွာကို ပိုင်ရှင်တစ်ဦးတည်းက ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းတို့မှာ အလွန်သေးငယ်ပြီး၊ စီးပွားရေးလုပ်ရန် တွက်ခြေမကိုက်ဘဲ ဖြစ်သည်။ မြေယာအပိုင်းပိုင်းဖြစ်ခြင်းသည် မြေယာကွက်များမှာ အလွန်သေးငယ်ပြီး၊ ပြန့်ကျဲစွာတည်ရှိခြင်းကြောင့် မြေပိုင်ရှင်က ထိရောက်စွာစီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်သည်။ အခါအခါ ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာပါသည်။ မြေယာအပိုင်းပိုင်းဖြစ်ခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ အမွေဆက်ခံရာတွင် မြေယာကို စိတ်ပိုင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Landholding: A piece of land owned or possessed (USAID, 2013).

Landholding: ဦးပိုင် ဆိုသည်မှာ ပိုင်ဆိုင်သည်။ သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ထားသည်။ မြေကွက်ကို ဆိုသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land governance: The bundle of rules, rights, policies, processes, institutions, and structures created to manage the use, allocation of, access to, control, ownership, management, and transfer of land and natural resources found on land (USAID, 2013).

Land governance: မြေယာအုပ်ချုပ်မှုဆိုသည်မှာ မြေယာနှင့် မြေပေါ်တွင် တွေ့ရှိရသည့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုမှုအားစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ခွဲခြမ်းခြင်း၊ ရယူအသုံးပြုခြင်း၊ ထိန်းကွပ်ခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းအတွက် တီထွင်ပြုလုပ်ထားသော နည်းဥပဒေများ၊ အခွင့်အရေးများ၊ မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တည်ဆောက်မှုများအစုကို ဆိုသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land governance systems: Include state organizations that deal with land such as ministries of land, land registries, and cadastral services, and courts. Informal land governance systems include customary (informal) institutions that develop land use rules, allocate land, and resolve disputes related to land (USAID, 2013).

Land governance systems: မြေယာအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ ဆိုရာတွင် မြေယာဝန်ကြီးဌာနများ၊ မြေယာမှတ်တမ်းဌာနများ၊ မြေတိုင်းဝန်ဆောင်မှုများနှင့် တရားရုံးများကဲ့သို့သော နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်သည်။ ပုံမှန်မဟုတ်သော မြေယာအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များတွင် မြေယာနှင့် သက်ဆိုင်သည့် နည်းဥပဒေများကို ကျင့်သုံးရန်၊ မြေယာခွဲခြမ်းရန်နှင့် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရန် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဖွဲ့စည်းထားသော (ပုံမှန်မဟုတ်သော) အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land information systems: A tool for legal, administrative, and economic decision-making and an aid for planning and development. The base of a land information system is a uniform spatial referencing system, which also simplifies the linking of data within the system with other land-related data (Ciparisse, 2003).

Land information systems: မြေယာသတင်းအချက်အလက်စနစ်များဆိုသည်မှာ ဥပဒေရေးရာ၊ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာနှင့် စီးပွားရေးရာအတွက် အဆုံးအဖြတ်ပြုရန်၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲရန် နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆောင်ရွက်ရန် အထောက်အကူပြုသည်။ ကိရိယာဖြစ်သည်။ မြေယာသတင်းအချက်အလက် စနစ်၏ အခြေခံမှာ တူညီသောမြေယာဧရိယာ ရည်ညွှန်းမှုစနစ်ကျင့်သုံးပြီး၊ စနစ်အတွင်းရှိ သတင်း အချက်အလက်များကို အခြားမြေယာဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land law: The body of law relating to the acquisition, use, and disposal of land, including laws defining and regulating property rights and those conferring on state or other institutions land-related competencies such as land administration, land management, land use planning, and land taxation (Bruce with Holt, 2011).

Land law: မြေယာဥပဒေဆိုသည်မှာ ပစ္စည်းဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအား အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် ဆိုခြင်းနှင့် ပစ္စည်းဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် မြေယာအုပ်ချုပ်ရေး၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ မြေယာအသုံးချမှုစီမံကိန်း ရေးဆွဲခြင်း၊ မြေယာအခွန်စည်းကြပ်ခြင်းကဲ့သို့သော မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် အခြား အဖွဲ့အစည်းများအားအပ်နှင်းခြင်း အပါအဝင် မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း၊ ထုခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေအစုကိုဆိုသည်။ (ဘရစ်နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Land management: The process of managing the use and development of land resources. Some of the critical, and sometimes conflicting, objectives that must be addressed by land management policies today include:

- Improving the efficiency of land resource use to support a growing population;
- Providing incentives for development, including the provision of residential housing and basic infrastructure, such as sewer and water facilities;
- Protecting the natural environment from degradation;
- Providing equitable and efficient access to the economic benefits of land and real estate markets; and,
- Supporting government services through taxation and fees related to land and improvements (Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Land management: မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုသည်မှာ မြေယာအရင်းအမြစ်များအား အသုံးပြုရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် စီမံခန့်ခွဲသည်။ လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့အချိန်အခါတွင် မြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ မြေယာ မူဝါဒများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဝေဖန်ခံရဆုံး၊ တစ်ခါတစ်ရံ ပဋိပက္ခဖြစ်ပြီး၊ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါတို့ပါဝင်ပါသည်-

- တိုးတက်များပြားလာသော လူဦးရေကို အထောက်အကူပြုရန် မြေအရင်းအမြစ်အသုံးပြုမှုတွင် ထိရောက်မှုကို တိုးတက်စေခြင်း၊

- လူနေအိမ်ရာနှင့် ရေဆိုးမြောင်း၊ ရေသန့်စင်မှုကဲ့သို့သော အခြေခံအဆောက်အအုံများ အတွက် ခွဲဝေချထားခြင်းအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ဆွဲဆောင်မှုများပေးခြင်း၊
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးယိုယွင်းမှုမှ ကာကွယ်ခြင်း၊
- မြေယာနှင့် အိမ်ခြံမြေဈေးကွက်များသို့ မျှတစွာနှင့် ထိရောက်စွာ ဆက်သွယ်အသုံးပြုခွင့် ပေးခြင်း၊
- မြေယာနှင့် တိုးတက်မှုများဆိုင်ရာ အခွန်အခများ ကောက်ခံခြင်းဖြင့် အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများကို အထောက်အကူပေးခြင်း။

Land market: The processes involved where buyers and sellers of interests in land meet. Broadly speaking, the market in land includes a range of possible transactions, such as sales, leases, mortgages, land exchanges, and other temporary transfers (Bruce, 1998; Ciparisse, 2003).

Land market: မြေယာဈေးကွက်ဆိုရာတွင် မြေယာအကျိုးစီးပွားများကို ဝယ်သူများနှင့် ရောင်းသူများ တွေ့ဆုံသည် လုပ်ငန်းစဉ်များပါဝင်သည်။ အကျယ်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် မြေယာဈေးကွက်တွင် ရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း၊ ပေါင်နှံခြင်း၊ မြေယာလဲလှယ်ခြင်းနှင့် အခြားယာယီလွှဲပြောင်းခြင်းအပါအဝင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဆက်သွယ်မှုများပါဝင်သည်။ (ဘရူစ်၊ ၁၉၉၈။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land ownership: The set of rights in land held by an owner or owners. These include rights to use and dispose of the interests in the land through sale, lease, bequest, or other terms agreed upon with the person acquiring those rights (Ciparisse, 2003).

Land ownership: မြေပိုင်ဆိုင်မှုဆိုသည်မှာ ပိုင်ရှင်တစ်ဦး သို့မဟုတ် ပိုင်ရှင်အများတွင်ရှိသည်။ မြေယာရှိ အခွင့်အရေးများအစုကိုဆိုသည်။ ဤအခွင့်အရေးများတွင် မြေယာအသုံးပြုခွင့်များနှင့် မြေယာရောင်းချခြင်း၊ ငှားရမ်းခြင်း၊ အမွေပေးခြင်းနှင့် ထိုအခွင့်အရေးများအား ရယူသူနှင့် သဘောတူ ထားသည် စည်းကမ်းချက်များ ပါဝင်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land policy: Land policy is the set of intentions embodied in various policy instruments that are adopted by the state to organize land tenure and land use (Ciparisse, 2003).

Land policy: မြေယာမူဝါဒဆိုသည်မှာ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် မြေယာအသုံးပြုမှုကို ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်က မူဝါဒစာချုပ်စာတမ်း အသီးသီးတွင် ထည့်သွင်းချမှတ်ထားသည်။ ရည်ရွယ်ချက်အစု ဖြစ်ပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land reclamation: The process of bringing unusable land to a usable state with higher value; for example, through swamp drainage, desalinization, reforestation, or recovery from past environmentally unsound land use or natural disaster (USAID, 2013).

Land reclamation: မြေယာပြုပြင်ခြင်းဆိုသည်မှာ အသုံးပြု၍မရသောမြေယာကို ပိုမိုတန်ဖိုး မြင့်မားပြီး အသုံးပြု၍ရသော မြေယာဖြစ်လာစေရန် ဆောင်ရွက်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ဝပ်နေသည့် ရေများဖောက်ထုတ်ခြင်း၊ ဆားဓာတ်လျော့နည်းစေခြင်း၊ သစ်တောပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း သို့မဟုတ် ယခင်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေသည့် အသုံးပြုမှု သို့မဟုတ် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်သည့် မြေကိုပြုပြင်ခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land redistribution: The redistribution of landholdings, usually involving the resettlement of farmers and reallocation of property rights over the land (USAID, 2013).

Land redistribution: မြေယာပြန်လည်ဝေခြမ်းခြင်းဆိုရာတွင် သာမန်အားဖြင့် လယ်သမားများအား ပြန်လည်ဝေခြမ်းခြင်းနှင့် မြေယာအပေါ်ရှိ ပစ္စည်းအခွင့်အရေး များကို ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းအပါအဝင် မြေယာဦးပိုင်များကို ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land reform: The redistribution or reallocation of landholdings in an attempt to improve access rights to certain segments of a society. The process usually involves the breaking up of large landholdings and redistributing the land to landless people or to those who have been working on the larger landholdings. See also *agrarian reform* (Bruce, 1998; Ciparisse, 2003; Leonard & Longbottom, 2000, Ciparisse, 2003).

Land reform: မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဆိုသည်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ချို့ က ထိတွေ့အသုံးပြုခွင့်များ တိုးတက်လာစေမှုတွင် မြေယာဦးပိုင်များကို ပြန်လည်ခွဲဝေခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်ဝေခြမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မြေယာဦးပိုင်ကြီးများကို ခွဲခြမ်းလျက် မြေယာမဲ့သူများ သို့မဟုတ် ပိုမိုကြီးမားသည့် မြေယာဦးပိုင်ရှိသူများ လုပ်ကိုင်နေသူများအား ပြန်လည်ခွဲဝေပေးခြင်းတို့ ပါလေ့ရှိသည်။ စိုက်ပျိုးရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင်လည်း ကြည့်ပါ။ (ဘရစ်၊ ၁၉၉၈။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ လီယိုနတ်နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land register: A public register used to record the existence of deeds or title documents over land, comprising the registered details of each property (Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Land register: မြေယာမှတ်ပုံတင်စာအုပ် ဆိုသည်မှာ ပစ္စည်းအသီးသီး၏ မှတ်ပုံတင်ထားသည့် အသေးစိတ် အချက်အလက်များပါဝင်သည်။ မြေယာဆိုင်ရာ စာချုပ်များ သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှုစာချုပ်စာတမ်းများ တည်ရှိမှုကို မှတ်တမ်းတင်ရန် အသုံးပြုသည်။ အစိုးရ မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃၊ ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Land registry: The office and books or files in which records of property rights and maps are maintained, usually by a government agency (Bruce with Holt, 2011).

Land registry: မြေယာမှတ်ပုံတင်ဌာနဆိုသည်မှာပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများနှင့် မြေပုံများကို ယေဘုယျအားဖြင့် အစိုးရဌာန တစ်ခုက ထိန်းသိမ်းထားသည်။ ရုံးနှင့် စာအုပ်များ သို့မဟုတ် စာတွဲများဖြစ်သည်။

Land registration: See *land titling and registration*.

Land registration: မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်း အကြောင်းကို မြေယာပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း တွင်ကြည့်ပါ။

Land registry fees: Fees collected in the process of using the services of the land registry. These include initial registration as well as subsequent activities, such as obtaining copies of registration documents, registering mortgages, transferring titles, and subdividing property (USAID, 2013).

Land registry fees: မြေယာမှတ်ပုံတင်ခ ဆိုသည်မှာ မြေယာမှတ်ပုံတင်ရုံး၏ ဝန်ဆောင်မှုများကို အသုံးပြုသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ကောက်ခံသည်။ အဖိုးအခများကို ဆိုသည်။ ယင်းတို့တွင် ကနဦး မှတ်ပုံတင်ခြင်းနည်းတူ မှတ်ပုံတင်ထားသည်။ စာတမ်းအမှတ်အသားများ၏ မိတ္တူရယူခြင်း၊ ပေါင်နှံမှု များကို မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ပစ္စည်းကို ထပ်မံစိတ်ပိုင်းခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land rehabilitation: See *land reclamation*.

Land rehabilitation: မြေယာပြုပြင်ခြင်းတွင်ကြည့်ပါ။

Land reserves: Land set aside by the state for a particular purpose such as future allocation, protection of unique ecosystems or biodiversity, or exclusive use of indigenous peoples. May also be referred to as a “land bank” (Ciparisse, 2003).

Land reserves: အရန်မြေဆိုသည်မှာ အနာဂတ် မြေယာဝေခြမ်းရေး၊ ထူးခြား၍ ရှားပါးသော ဂေဟစနစ်များ သို့မဟုတ် ဇီဝမျိုးကွဲမျိုးစုံတည်ရှိမှုကို ကာကွယ်ရေး သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များ၏ သီးသန့်အသုံးပြုမှုကို သို့သော် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုအတွက် နိုင်ငံတော်က ချန်လှပ်ထားသည်။ မြေဖြစ်သည်။ ယင်းကို "မြေယာဘဏ်"ဟုလည်း ရည်ညွှန်းနိုင်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land sector agencies: Land-related administrative and regulatory institutions that play a vital role in land management and administration and in defining and supporting land markets (USAID, 2013).

Land sector agencies: မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ အုပ်ချုပ်မှု၊ မြေယာဈေးကွက်များကို သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အထောက်အကူပြုခြင်း တို့တွင် အရေးပါသည်။ အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ မြေယာနှင့် သက်ဆိုင် သည့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အာဏာရှိ အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land speculation: The process through which land is acquired not for immediate productive use, but with the expectation that the land will increase in value and that subsequent sale will generate a profit. This practice is generally common in situations of rapidly-rising land values due to urban expansion, public works programs (road corridors), or other changing economic opportunities (USAID, 2013).

Land speculation: မြေယာကို ချက်ချင်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် အသုံးပြုရန်မဟုတ်ပဲ၊ မြေယာ မှာ ဈေးတက်လာမည်ဟု မျှော်လင့်ပြီး၊ ထပ်မံရောင်းချခြင်းဖြင့် အမြတ်အစွန်းရရှိစေသည်။ လုပ်ငန်း စဉ်ဖြစ်သည်။

Land subdivision: The process through which a piece of land is divided into smaller units. This may occur for purposes of development or as a result of inheritance and the sharing of the land assets among the heirs of the landholder. See also *land fragmentation* (USAID, 2013).

Land subdivision: မြေကွက်တစ်ကွက်ကို ပိုမိုသေးငယ်သော မြေကွက်များအဖြစ် စိတ်ပိုင်းသည် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရည်ရွယ်ချက်များ သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံရေးနှင့် မြေယာဦးပိုင်သူ၏ အမွေခံများအကြား မြေယာမတည်ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေခြင်းအတွက်လည်း ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ မြေယာစိတ်ပိုင်းခြင်းတွင်လည်း ကြည့်ပါ။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land taxation: The process through which governments levy taxation on land parcels. This practice is a major source of local government revenue for those countries where land and property taxation is in place (USAID, 2013).

Land taxation: မြေကွက်များအပေါ် အစိုးရအဖွဲ့များက အခွန်စည်းကြပ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ဤအလေ့အကျင့်သည် မြေယာနှင့် ပစ္စည်းခွန်ကောက်ခံမှုရှိသည်။ နိုင်ငံများတွင် အစိုးရအခွန် ရရှိသည်။ အဓိကအခြေခံ ဖြစ်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land tenure: The relationship (whether defined under formal “de jure” law or under customary law) that individuals and groups hold with respect to land. Land tenure rules define the ways in which

property rights to land are allocated, transferred, used, or managed in a particular society (USAID, 2013).

Land tenure: မြေယာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တစ်သီးပုဂ္ဂလ သို့မဟုတ် အုပ်စုများက ရရှိသော(ပုံမှန်"တရားဝင်" ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရဖြစ်စေ သတ်မှတ်ထားသည်။) ဆက်သွယ်မှုဖြစ်ပါသည်။ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နည်းဥပဒေများက လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် မြေယာမှ ပိုင်ဆိုင်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးများကို ခွဲဝေသည်။ လွှဲပြောင်းသည်။ အသုံးပြုသည်။ သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲသည်။ နည်းလမ်းများကို သတ်မှတ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land tenure system: The totality of property rights in land operating within a state or sub-state polity, as well as the institutions responsible for implementing them, the patterns of land distribution they have formed and protect, and the cultural meanings of land—all understood as a system in which the various elements work together to achieve policy objectives (Bruce with Holt, 2011).

Land tenure system: နိုင်ငံတော်အတွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြား နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းအတွင်း သို့မဟုတ် ယင်းတို့ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ဆောင်ရွက်သည်။ မြေယာ၏ အခွင့်အရေးစုစုပေါင်း၊ ယင်းတို့က ဖွဲ့စည်း၍အကာအကွယ်ပေးသည်။ မြေယာခွဲဝေရေးပုံစံများ၊ မြေယာနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ယဉ်ကျေးမှုအဓိပ္ပာယ်များအားလုံးကို မူဝါဒရည်ရွယ်ချက်များ အောင်မြင်စေရန် ပါဝင်သော အချက်များအားလုံး အတူတကွလုပ်ကိုင်သည်။ စနစ်ဖြစ်သည်။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Land titling and registration: The processes by which the state confers land rights upon, or recognizes claims to, land rights by occupants or other claimants (titling) and then makes an official record of such rights to facilitate their proof (registration) (Bruce with Holt, 2011).

Land titling and registration: နိုင်ငံတော်က မြေယာအခွင့်အရေးများကို ပေးအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ရှိသူများ သို့မဟုတ် အခြားပိုင်ဆိုင်ခွင့် တောင်းဆို သူများက မြေယာအခွင့်အရေးများ တောင်းဆိုမှုများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ယင်းအခွင့်အရေးများကို သက်သေထင်ရှားစေရန် ပြုလုပ်ခြင်း (မှတ်ပုံ တင်ခြင်း) အတွက် တရားဝင်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်သည်။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Land transaction: The transfer of property rights or ownership of land, permanently (thorough sales or inheritances) or temporarily (through leases, sharecropping arrangements, mortgages, etc.) (USAID, 2013).

Land transaction: ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို (ရောင်းချခြင်း သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံခြင်းဖြင့်) အမြဲတန်းလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် (ငှားရမ်းခြင်း၊ စပ်တူစိုက်ပျိုးခြင်း အစီအစဉ်များ၊ ပေါင်နှံခြင်း စသည်ဖြင့်) ယာယီလွှဲပြောင်းခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land use planning: The systematic assessment of land and water potential, alternative patterns of land use, and other physical, social, and economic conditions, for the purpose of selecting and adopting land use options which are most beneficial to land users without degrading the resources or the environment, together with the selection of measures most likely to encourage such land uses (Ciparisse, 2003).

Land use planning: မြေအသုံးပြု သူများအတွက် အရင်းအမြစ်များ သို့မဟုတ် ပတ်ဝန်းကျင်ကို နိမ့်ကျလျော့နည်းမှု မရှိစေဘဲ အကျိုးအရှိဆုံး ဖြစ်နိုင်မည့် မြေယာအသုံးပြုမှုပုံစံကို ရွေးချယ် သတ်မှတ်နိုင်စေရန်နှင့် ယင်းမြေအသုံးပြုမှုများကို အားပေးနိုင်သည်။ အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ရွေးချယ်နိုင်ရန်အတွက် မြေယာနှင့် ရေရရှိနိုင်မှု၊ မြေအသုံးချမှု တွင် ပြောင်းလဲ ကျင့်သုံး နိုင်သည်ပုံစံများ၊ အခြားရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေး နှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို စနစ်တကျ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Land use/ownership certificates: An alternative to formal title registration that provides evidence and legitimization of occupancy without a costly land registration program. This is often seen as an intermediate step between informal land records and more formal titling programs. Use certificates can offer security of tenure to land users without addressing potential conflicts over land ownership. In some countries or customary tenure settings, governments that are not willing to alienate land into private ownership use land use certificates as a mechanism to provide the necessary evidence of ownership or, as in China or Vietnam, provide evidence of the long-term security of the use right, rather than an ownership right, to secure access to credit (USAID, 2013).

Land use/ownership certificates: စရိတ်စက အကုန်အကျ များပြားသည်။ မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်း အစီအစဉ်ဖြင့် မပြုလုပ်ဘဲ၊ လက်ဝယ်ရှိမှုကို သက်သေထင်ရှားစေရန်နှင့် တရားဝင်စေရန် ပုံမှန် ပိုင်ဆိုင်မှု မှတ်ပုံတင်ခြင်းအစား ဆောင်ရွက်သည်။ အခြားပုံစံဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆင့်ကို ပုံမှန်မဟုတ် သော မြေယာမှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် ပိုမိုပုံမှန်ဖြစ်သော ပိုင်ဆိုင်မှုအစီအစဉ်အကြား ကြားခံအဆင့် တစ်ရပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။ မြေအသုံးပြုမှုထောက်ခံချက်လက်မှတ်များသည် မြေယာပိုင် ဆိုင်မှုအပေါ် ဖြစ်ပွားနိုင်သည်။ ပဋိပက္ခများကို မဖော်ထုတ်ပဲ၊ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်လုံခြုံမှုကို ပေးနိုင်ပါ သည်။ အချို့နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးစံအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးသည်။ နည်းလမ်းများတွင် မြေယာကို ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုမပေးလိုသည်။ အစိုးရများက ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် လိုအပ်သော သက်သေခံချက် ထုတ်ပေးမှုကို လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် အဖြစ် သုံးပါသည်။ တရုတ်နှင့် ဗီယက်နမ်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတို့တွင် အခြေအနေမှန်ကို လုံခြုံစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် ပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့် အရေးအစား၊ ရေရှည်အသုံးပြုခွင့်ခိုင်မာစေရန် သက်သေခံထုတ်ပေးပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Land valuation: The determination of the value of property. Value can have many meanings in real-estate appraisal; the applicable definition depends on the context and usage. Appraisers estimate property value with specific procedures that reflect three distinct methods of data analysis: cost, sales comparison, and income capitalization (UNECE, 1996).

Land valuation: ပစ္စည်းတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြေတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း တွင် အကြောင်းအရာနှင့် အလေ့အထ ပေါ်မူတည်၍ သက်ဆိုင်သည်။ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။ တန်ဖိုးဖြတ်သူများက ပစ္စည်း၏ ခန့်မှန်းတန်ဖိုးကို ဖြတ်ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်၊ ရောင်းချမှု နှိုင်းယှဉ်ခြင်း နှင့် ဝင်ငွေအရင်းအနှီးရရှိခြင်း ဟူသော ကွဲပြားသည် အချက်အလက် ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်းများပါဝင်သည်။ သီးသန့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများဖြင့် တန်ဖိုးဖြတ်ပါသည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Landlessness: The state of having no access to land or rights in land. May also be used to indicate a situation where someone holds land but has not formal recognition of access and use rights (USAID, 2013).

Landlessness: မြေယာ သို့မဟုတ် မြေယာရှိအခွင့်အရေး ထိတွေ့အသုံးပြုခွင့် မရှိသည်။ အခြေအနေ ဖြစ်သည်။ သူတစ်ဦးမှာ မြေယာလက်ဝယ်ရှိသော်လည်း ထိတွေ့အသုံးပြုခွင့် ၊ အခွင့်အရေး အသုံးပြုခွင့် ကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသည်။ အခြေအနေကိုလည်း ရည်ညွှန်းရန် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Landlord: One who leases or rents real property to another (Garner, 2009).

Landlord: အိမ်ခြံမြေပစ္စည်းကို အခြားသူသို့ ငှားရမ်းသူဖြစ်သည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Law review commissions: Temporary or permanent commissions established by government to review, amend and consolidate existing law, review proposed laws for conformity to existing law, or deal with issues arising in legally pluralistic societies (USAID, 2013).

Law review commissions: တည်ဆဲဥပဒေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း နှင့် စုစည်းခြင်း၊ အဆိုပြုသည်။ ဥပဒေများကို တည်ဆဲဥပဒေနှင့် အညီဖြစ်စေရန် သုံးသပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေနှင့်အညီ လူအများနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပေါ်ပေါက်သည်။ ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းပြုရန် အစိုးရက ဖွဲ့စည်းပေးထားသည်။ ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတန်း ကော်မရှင်များ ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Lease: To grant the possession and use of (land, buildings, rooms, movable property, etc.) to another in return for rent or other considerations (Garner, 2009).

Lease: (မြေယာ၊ အဆောက်အဦးများ၊ အခန်းများ၊ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းများ စသည်) ကို ငှားရမ်းခ သို့မဟုတ် အခြား အဖိုးစားနားများအတွက် အပြန်အလှန်အနေဖြင့် အခြားသူတစ်ဦးသို့ မြေယာကို လက်ဝယ်ရှိရန်နှင့် အသုံးပြုရန် ခွင့်ပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Leasehold: A contractual arrangement under which a landlord (the lessor) grants the right of exclusive occupation of the land to a tenant (the lessee) for an agreed amount of money for an agreed period of time (UNECE, 2004).

Leasehold: မြေရှင် (ငှားရမ်းသူ) တစ်ဦးက မြေငှားရမ်းခြင်းခံရသူ (အငှားချထားခံရသူ) သို့ သဘောတူညီထားသော ငွေပမာဏတစ်ရပ်အတွက် သဘောတူညီထားသော အချိန်ကာလတစ်ခု အတွင်း မြေယာကို သီးသန့်လက်ဝယ်ထားရှိရန် ခွင့်ပြုသည်။ ပဋိညာဉ်ပြုသည်။ အစီအစဉ် ဖြစ်သည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၂၀၀၄)

Legal aid: The process of providing legal assistance and counseling to those who cannot afford private counsel, or who are uninformed of their rights (USAID, 2013).

Legal aid: ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကရှေ့နေ ငှားရမ်းရန် ငွေကြေး မတတ်နိုင်သူများ သို့မဟုတ် ယင်းတို့၏အခွင့်အရေးများကို မသိရှိသူများအား တိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။

Legal pluralism: The coexistence within a single polity of different bodies of law with different origins, and in the case of land the coexistence of different bodies of norms governing the use of land (Bruce with Holt, 2011).

Legal pluralism: လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတည်းတွင် ကွဲပြားသော အခြေခံများရှိသည်။ ဥပဒေ အစုများ အတူတည်ရှိခြင်းဖြစ်သည်။ မြေယာကိစ္စတွင် မြေအသုံးပြုမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကွဲပြားသော ဥပဒေစံများ အတူတည်ရှိခြင်းဖြစ်သည်။ (ဘရစ် နှင့် ဟော့လ်တ်၊ ၂၀၁၁)

Legitimate tenure rights: Land tenure rights explicitly recognized in national law or policy, and also those rights, while not legally recognized, that are considered to be socially legitimate in local societies or communities (FAO, 2012).

Legitimate tenure rights: အမျိုးသားဥပဒေ သို့မဟုတ် မူဝါဒတွင် အတိအလင်း အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများနှင့် ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားသည်တိုင်၊ ဒေသခံအသင်းအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းများက လူမှုရေးအရ တရားဝင်သည်ဟု ယူဆထားသော မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများဖြစ်သည်။ (အက်စ်အေအို၊ ၂၀၁၂)

TERMS BEGINNING WITH M – Z

အမ်မ်- ဇက် ဖြင့် စသည် စကားရပ်များ

Map: The presentation of the earth's surface showing topographical features, such as mountains, lakes, and rivers, and other physical features, such as roads, forests, and areas of settlement. Thematic maps may deal with property boundaries, land use categories, soil quality, etc. (USAID, 2013).

Map: တောင်များ၊ ကန်များနှင့် မြစ်များ၊ လမ်းများ၊ သစ်တောများနှင့် လူနေအိမ်ရာများစသည် အခြားရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရာများ၏ အနိမ့်အမြင့်ကို ဖော်ပြသည်။ မြေပြင်ကို တင်ပြချက်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းအရာအလိုက် ပင်ရင်းမြေပုံများတွင် ပစ္စည်း၏ နယ်နိမိတ်များ၊ မြေအသုံးပြုမှု အမျိုးအစား များ၊ မြေဆီလွှာ အခြေအနေများ စသည်တို့ ပါရှိနိုင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Marginalized groups: Those individuals or groups who have limited or restricted access to or control over land resources because of gender, economic or social status, tribal or ethnic background, citizenship, religion, or other stratification mechanisms. Marginalized groups typically have little or no security of tenure, access to resources, access to credit, access to bureaucratic/power structures, or representation (USAID, 2013).

Marginalized groups: ကျား/မရေးရာ၊ စီးပွားရေး သို့မဟုတ် လူမှုရေး အဆင့်အတန်း၊ မျိုးနွယ်စု သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားရေးရာနောက်ကြောင်းခံ၊ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အဆင့် အတန်းခွဲခြားမှုများကြောင့် မြေအရင်းအမြစ်များအပေါ် ထိတွေ့အသုံးပြုမှု သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်မှု တွင် ကန့်သတ်ခံရသော သို့မဟုတ် တားမြစ်ခံရသော တစ်သီးပုဂ္ဂလများ သို့မဟုတ် အုပ်စုများ ဖြစ်သည်။ စွန့်ပယ်ခံအုပ်စုများမှာ အများအားဖြင့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ အရင်းအမြစ်များကို ထိတွေ့ အသုံးပြုခွင့်၊ အစိုးရ/အာဏာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထိတွေ့နိုင်ခွင့်၊ တင်ပြနိုင်ခွင့် အနည်းငယ်သာ ရှိသည်။ သို့မဟုတ် လုံးဝမရှိတတ်ပေ။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Marital property: Property, including land, owned by married couples (and, in some cases, couples in consensual unions) which is managed during marriage and is divided if the marriage ends. Property brought into the marriage may have different rules than that which is acquired during the marriage (USAID, 2013).

Marital property: လက်ထပ်ထားသည့် ဇနီးမောင်နှံ (အချို့ကိစ္စများတွင် သဘောတူ အတူ နေထိုင်သူများ) က ပိုင်ဆိုင်သည်။ မြေအပါအဝင် ပစ္စည်းများ ကိုဆိုသည်။ ယင်းတို့ကို လက်ထပ်ထားစဉ် စီမံခန့်ခွဲပြီး၊ လက်ထပ်မှု ပြီးဆုံးသွားသည့် အခါ ခွဲဝေယူကြပါသည်။ လက်ထပ်စဉ်ရရှိခဲ့သည့် ပစ္စည်းများနှင့် မတူ ခန်းဝင်ပစ္စည်းများအတွက် ကွဲပြားခြားနားသည်။ နည်းဥပဒေများ ရှိနိုင်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Market assisted access (also known as *market assisted land reform*): A form of land reallocation which encourages willing buyers to negotiate land purchase deals with willing sellers, with the government facilitating the purchase process through grants and other supportive measures (USAID, 2013).

Market assisted access (ဈေးကွက်အထောက်အကူပြု မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဟုလည်း သိရှိကြပါသည်။) ဝယ်လိုသူများက ရောင်းလိုသူများနှင့် မြေယာဝယ်ယူမှုအတွက် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး နိုင်ပြီး၊ အစိုးရက ဝယ်ယူမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဂရန် နှင့် အခြားအထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် အားပေးသည်။ မြေယာပြန်လည်ဝေခြမ်းရေး ပုံစံဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Matrilineal inheritance: A system by which, according to law or custom, property passes from the deceased owner through the female line to his or her heirs (USAID, 2013).

Matrilineal inheritance: ဥပဒေ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သော သေသူ၏ ပစ္စည်းကို အမျိုးသမီးဘက်မှ သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အမွေခံများသို့ အမွေပေးလွှဲပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Mediation: A method of non-binding dispute resolution involving neutral third parties who try to help the disputing parties reach a mutually agreeable solution (Garner, 2009).

Mediation: အငြင်းပွားသူများက နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူညီသည်။ ဖြေရှင်းချက်ရရှိရန် ကူညီလိုသည်။ အခြားသူများပါဝင်၍ စည်းနှောင်မှုမရှိသော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းသည်။ နည်းလမ်းဖြစ် ပါသည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Mortgage: The conveyance of a property by a debtor (called the mortgagor) to a creditor (called the mortgagee) as security for a financial loan with the provision that the property shall be returned when the loan is paid off by a certain date. In some legal systems, there is provision that the mortgagee has the power to sell the concerned property when the interest is not paid in time and the loan is not paid off by a certain date in accordance with the agreed stipulations (UNECE, 1996).

Mortgage: မြီစား (ပေါင်နံ့သူ) က မြီရှင် (အပေါင်ခံသူ) အား ချေးငွေတစ်ရပ်၏ အာမခံ အဖြစ် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ချေးငွေကို သတ်မှတ်သည်။ နေ့ရက်တွင် ပေးဆပ်သည်။ အခါ ပစ္စည်းကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် စည်းကမ်းချက်ထားရှိသည်။ အချို့ဥပဒေစနစ်များတွင်၊ သဘောတူညီ ထားသော သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ အတိုးကို အချိန်မီပေးလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထို့ပြင် ချေးငွေကို သတ်မှတ်သည်။ နေ့ရက်တွင် ပြန်လည်ပေးဆပ်လျှင်ဖြစ်စေ အပေါင်ခံသူက သက်ဆိုင်ရာပစ္စည်းကို ရောင်းချပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ပြဌာန်းတတ်သည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Movable property: A category of property that can be moved. This is generally property other than immovable property, also referred to as *personal property* (USAID, 2013).

Movable property: ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည်။ ပစ္စည်း အမျိုးအစားဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းမှအပ အခြားပစ္စည်းကို ဆိုသည်။ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဟုလည်း ရည်ညွှန်းသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Open access resources: Resources to which everyone has unrestricted access and that are not considered to be the property of anyone. This does not imply that everyone has equal ability to use the resource (USAID, 2013).

Open access resources: မည်သူမဆို အကန့်အသတ်မရှိ ထိတွေ့အသုံးပြုနိုင်သော်လည်း၊ မည်သူပိုင်သည်။ ပစ္စည်းဟုမျှ မယူဆသော အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူတိုင်းသည် အရင်းအမြစ်ကို တူညီစွာ အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု မဆိုလိုပေ။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Parcel: A single closed area or polygon that is determined geographically by its boundaries, contains land under homogeneous property rights, and is held in one ownership (UNECE, 2004).

Parcel: ပထဝီအရ နယ်နိမိတ်များဖြင့် သတ်မှတ်ထားပြီး၊ အလားတူ ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများ ရှိသည်။ မြေပါရှိကာ၊ တစ်ဦးဦးက ပိုင်ဆိုင်သော ပိတ်ဆို့ထားသည်။ ဧရိယာတစ်ခုဖြစ်သည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၂၀၀၄)

Parcel/property identification (PID): The mechanism to identify individual parcels of land. Every basic property unit and parcel recorded within a cadaster or land book register must have an identifier (UNECE, 2004).

Parcel/property identification (PID): မြေကွက်တစ်ခုချင်းကို သတ်မှတ်သည်။ အစီအစဉ် ဖြစ်ပါ သည်။ မြေကွက်မှတ်ပုံတင်တွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော အခြေခံပစ္စည်းယူနစ်နှင့် မြေကွက်သည် မြေကွက်မှတ်ပုံတင်တွင် ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားရမည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၂၀၀၄)

Plot: A closed polygon on the surface of the Earth that belongs to only one parcel. A plot is an area that can be plotted on a plan and is the smallest unit that can be identified for the purposes of land resource management – such as a field with a particular type of vegetation or form of use, or an area under specifically designated use such as a building. One or more plots make up a land parcel (UNECE, 2004).

Plot: မြေကွက်တစ်ခုတည်းနှင့် သာသက်ဆိုင်သော မြေပြင်ပေါ်ရှိ အနားလေးရပ် ပိတ်ကာထား သော မြေကွက်ငယ်ဖြစ်သည်။ မြေကွက်ငယ်သည် မြေပုံတွင် ဖော်ပြနိုင်သည်။ ဧရိယာဖြစ်ပြီး သီးနှံ အမျိုးအစားအလိုက် စိုက်ပျိုးသည်။ ကွင်း၊ အသုံးပြုပုံ၊ အဆောက်အဦး ကဲ့သို့သော အထူးသတ်မှတ် သည့် အသုံးပြုမှု၊ ဧရိယာဖော်ပြမှု စသည် မြေအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် သတ်မှတ်ဖော်ပြ နိုင်သည်။ အသေးဆုံး ယူနစ်ဖြစ်သည်။ မြေကွက်ငယ် တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပို၍ ပေါင်းစပ်သည်။ အခါ မြေကွက်ဖြစ်လာသည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၂၀၀၄)

Patrilineal inheritance: A system by which, according to law or custom, property passes from the deceased owner through the male line to his or her heirs (USAID, 2013).

Patrilineal inheritance: ဥပဒေ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သော သေသူ၏ ပစ္စည်းကို အမျိုးသားဘက်မှ သူ သို့မဟုတ် သူမ၏ အမွေခံများသို့ အမွေပေးလွှဲပြောင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ (ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၂၀၁၃)

Peri-urban area: Neighborhoods, suburbs, or villages in or around the boundaries of a city or town, characterized by urban physical development activities, based on active land market transactions (Leonard & Longbottom, 2000).

Peri-urban area: လတ်တလော ဖြစ်ပေါ်နေသော မြေယာဈေးကွက်ရောင်းဝယ်မှုများအပေါ် အခြေပြု၍ မြို့ပြမြေပြင်ဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများ ပါရှိသည်။ မြို့ကြီး သို့မဟုတ် မြို့တစ်မြို့၏ နယ်နိမိတ် အတွင်းရှိ သို့မဟုတ် ယင်းအနီးအနားရှိ အနီးအနားအရပ်များ၊ မြို့ဆင်ခြေဖုံးများ သို့မဟုတ် ရွာများကို ဆိုသည်။ (လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Personal property: See *movable property*.

Personal property: ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းတွင် ကြည့်ပါ။

Private property: Property that is held privately, whether individually, jointly or corporately (Ciparisse, 2003).

Private property: တစ်သီးပုဂ္ဂလ အလိုက်ဖြစ်စေ၊ ပူးတွဲ သို့မဟုတ် စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ လက်ဝယ် ထားသည်။ ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Privatization: The transfer of economic activities and resources from state ownership and/or control into private ownership. These activities include state enterprises, state farms, collectives, and public lands (USAID, 2013).

Privatization: နိုင်ငံတော်ပိုင်ဆိုင်မှု နှင့်/သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်မှုရှိသော စီးပွားရေးအရလုပ်ငန်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အရင်းအမြစ်များကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုသို့ လွှဲပြောင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းများတွင် နိုင်ငံတော်ပိုင်လုပ်ငန်းများ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင် မြေယာများ၊ စုပေါင်း သို့မဟုတ် အများပြည်သူဆိုင်ရာ မြေယာများပါဝင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Property rights: The rights individuals, groups, and the state to hold with respect to particular land, resources, and other assets, and in relation to each other so there is some overlap between the concepts of land tenure and property rights (USAID, 2013).

Property rights: မြေကွက် တစ်ကွက်၊ အရင်းအမြစ်များ၊ အခြား မတည်ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လက်ရှိထားနိုင်သည်။ ပုဂ္ဂလိကများ၊ လူအုပ်စုများနှင့် နိုင်ငံတော်၏ ရပိုင်ခွင့်များ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ အယူအဆများတွင် အချင်း ချင်းအကြား ထပ်တူမှုများရှိပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Public property: Property owned by any level of government (USAID, 2013).

Public property: အစိုးရအဆင့် တစ်ခုခုက ပိုင်ဆိုင်သည်။ ပစ္စည်း။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Real estate/real property: Land and anything permanently attached to it. Also referred to as *immovable property* (USAID, 2013).

Real estate/real property: မြေယာနှင့် ယင်းတွင် အမြဲတွယ်ကပ်နေသည့် အရာ။ မရွေ့မပြောင်း နိုင်သောပစ္စည်းဟုလည်း ရည်ညွှန်းပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Registration: The process of recording rights in land either in the form of a register of deeds and other documents associated with the ownership of the land rights or else in the form of a register of titles to land (UNECE, 2004).

Registration: စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် မြေယာအခွင့်အရေးများ ပိုင်ဆိုင်မှု တွဲဖက်နေသော အခြားစာချုပ်စာတမ်းများမှတ်ပုံတင်ပုံစံဖြင့် လည်းကောင်း၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်ပုံတင်ပုံစံ ဖြင့်လည်းကောင်း မြေရိုအခွင့်အရေးများကို မှတ်တမ်းတင်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၀၄)

Regularization: A process through which informal or illegal occupation of land is legalized by statute giving the occupiers a recognized legal right of access to the land through ownership or leasehold (Ciparisse, 2003).

Regularization: ပုံမှန်မဟုတ်သော သို့မဟုတ် တရားမဝင်သော မြေလက်ရှိဖြစ်မှုကို ပြဌာန်းဥပဒေ ဖြင့် တရားဝင်စေကာ၊ လက်ရှိနေထိုင်လုပ်ကိုင်သူများအား ပိုင်ဆိုင်မှု သို့မဟုတ် အငှားချထားမှုဖြင့် မြေယာကို

ထိတွေ့အသုံးပြုနိုင်သည်။ အသိအမှတ်ပြု တရားဝင်အခွင့်အရေး ပေးအပ်သည်။ လုပ်ငန်း စဉ်ဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Remote sensing: The set of techniques used for gathering information about the environment without being in direct contact with it (Ciparisse, 2003).

Remote sensing: ပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်းကို ယင်းအား တိုက်ရိုက်ထိတွေ့မှုမပြုဘဲ၊ သတင်း အချက်အလက် စုဆောင်းသည်။ နည်းပညာအစုကိုဆိုသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Resettlement: The relocation of individuals, households, or communities from their land or from land they are occupying. Resettlement often results from infrastructure upgrading, large development initiatives, new government land policies, or natural disasters that destroy land. Resettlement can be either voluntary or involuntary (USAID, 2013).

Resettlement: တစ်သီးပုဂ္ဂလများ၊ မိသားစုများ သို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအား ယင်းတို့ ၏ မြေယာ သို့မဟုတ် ယင်းတို့လက်ရှိဖြစ်သည့် မြေယာမှ ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းကို အခြေခံအဆောက်အအုံ အဆင်ပြေစေခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းကြီးများ၊ အစိုးရ၏ မြေယာမူဝါဒအသစ်များ သို့မဟုတ် မြေယာကိုပျက်စီးစေသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ် များ ကြောင့် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသည်။ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းကို မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက်ဖြစ်စေ၊ မိမိတို့ ဆန္ဒမပါဘဲဖြစ်စေ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Restitution: Land restitution is the process of restoring land or other property to its former owners. In cases where property cannot be returned, restitution may involve compensation for its loss (USAID, 2013).

Restitution: မြေယာပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းဆိုသည် မြေယာ သို့မဟုတ် အခြားပစ္စည်းကို ယင်း၏ ယခင်ပိုင်ရှင်များထံသို့ ပြန်လည်ပေး အပ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။ ပစ္စည်းကို ပြန်လည်မပေး အပ်နိုင်သည့် ကိစ္စများတွင် ယင်းတို့၏ဆုံးရှုံးမှုအတွက် လျော်ကြေးပေးအပ်ခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Rule of law: The supremacy of regular as opposed to arbitrary power. Respect for the legal system (Constitution, civil code, laws, and regulations) in a given country by all citizens and public authorities, such that legal decisions are made by application of the law in a systematic and transparent fashion (Garner, 2009; Münkner & Kaunianen, 2000).

Rule of law: တစ်ဖက်သတ်အာဏာဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်သော ဥပဒေစိုးမိုးမှု ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ဥပဒေစနစ် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ကိုဥပဒေ၊ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းဥပဒေများ) ကို နိုင်ငံသားများနှင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များအားလုံးက လေးစားမှုဖြစ်သည်။ ဥပဒေဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဥပဒေကိုကျင့်သုံး၍ စနစ်တကျ ပွင့်လင်းမြင်သာသည်။ ပုံစံဖြင့် ချမှတ်သည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉။ မန်ခ်နာနှင့် ကူနီယန်နှင့်၊ ၂၀၀၀)

Security of tenure: The perception by people that rights to land will be recognized by others and protected in the event of specific challenges (USAID, 2013).

Security of tenure: မြေယာအခွင့်အရေးများကို အခြားသူများကလည်း အသိအမှတ်ပြုပြီး၊ သီးခြားစိန်ခေါ်မှုများဖြစ်ပေါ်လာလျှင်လည်း အကာအကွယ်ပေးသည်ဟူသော အများပြည်သူတို့၏ ခံယူချက်ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Sedentary agriculture: Agriculture practiced at a fixed location utilizing the same pieces of land in successive years for crops production (USAID, 2013).

Sedentary agriculture: သတ်မှတ်ထားသည့် ဒေသတစ်ခုတွင် တူညီသော မြေကွက်များကိုအသုံးပြု၍ နှစ်စဉ် သီးနှံထုတ်လုပ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Servitude: An encumbrance consisting in a right to the limited use of a piece of land or other immovable property without the possession of it; a charge or burden of an estate for another's benefit (Garner, 2009).

Servitude: မြေကွက်တစ်ကွက် သို့မဟုတ် အခြား မရွေ့မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို ယင်းအားလက်ဝယ်ထားဘဲ၊ အကန့်အသတ်ဖြင့် အသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးပါဝင်သော တာဝန်တင်ရှိမှု ဖြစ်သည်။ အခြားသူတစ်ဦး၏ အကျိုးအတွက် အိမ်ခြံမြေတွင် တာဝန်တင်ရှိမှုဖြစ်သည်။ (ဂါနာ၊ ၂၀၀၉)

Sharecropping: a system of agricultural production where a landowner allows a share cropper to use the land in return for a share of the crop produced on the land. In this situation, labor-short households are able to provide land-short households with land for cropping without losing their rights over that land (Bruce, 1998; Ciparisse, 2003).

Sharecropping: မြေပိုင်ရှင်က အစုရှင်စိုက်ပျိုးသူအား မြေယာတွင် ထုတ်လုပ်သည်။ သီးနှံ ဝေစုတစ်ခုပေးရန်အတွက် မြေကွက်ကို အသုံးပြုခွင့်ပေးပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည်။ စနစ်ဖြစ် သည်။ ဤအခြေအနေတွင် လုပ်အားချို့တဲ့သည့် မိသားစုများက မြေယာချို့တဲ့သော မိသားစုများသို့ မြေယာအပေါ်ရှိ ယင်းတို့၏အခွင့်အရေးများ မဆုံးရှုံးစေဘဲ၊ မြေယာကို သီးနှံစိုက်ပျိုးရန် ပေးအပ်နိုင် သည်။ (ဘရစ်၊ ၁၉၉၈။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Sporadic registration: The process of registering land on a case-by-case basis. This practice is usually based on a specific action or actions of the owner of the property to trigger its entry into the registration system (Bruce, 1998; Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Sporadic registration: မြေယာကို ကိစ္စရပ် တစ်ခုချင်းစီ အခြေခံဖြင့် မှတ်ပုံတင်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဤအလေ့အကျင့်ကို အများအားဖြင့် ပစ္စည်းပိုင်ရှင်က မှတ်ပုံတင်စနစ်အတွင်း ဝင်ရောက်ရန် သီးသန့်လုပ်ဆောင်မှု သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်မှုများကို အခြေခံဆောင်ရွက်သည်။ (ဘရစ်၊ ၁၉၉၈။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Squatter: Someone who takes unauthorized possession of unoccupied premises (Ciparisse, 2003).

Squatter: လူနေထိုင်လုပ်ကိုင်ခြင်းမရှိသော ဥပစာကို တစ်စုံတစ်ဦးက အခွင့်အာဏာမရှိဘဲ လက်ဝယ်ရယူခြင်းဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Statutory land rights: Land rights derived from state law, national or local, as opposed to customary, religious, or traditional laws and practices (USAID, 2013).

Statutory land rights: ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများ၊ ဘာသာရေးဥပဒေများ၊ ရိုးရာဥပဒေများ၊ အလေ့အကျင့်များအရ မဟုတ်ဘဲ၊ နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ ပြဌာန်းဥပဒေအရ ရရှိသည်။ မြေယာအခွင့်အရေးများ ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

State land: Land owned by the state, in contrast to land owned by private persons, either legal or natural (USAID, 2013).

State land: တစ်သီးပုဂ္ဂလများ ပိုင်ဆိုင်သည်။ မြေနှင့် မတူဘဲ၊ ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ သဘာဝအရ ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော်က ပိုင်ဆိုင်သည်။ မြေ ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

State land management: The legislative and administrative framework that defines how state land can be allocated and managed. The legal regime governing state land will cover specific aspects of its management and mode of exploitation. This may include defining the organizations responsible for managing the land, and stating the general principles, and, in some cases, the detailed basis for its use (USAID, 2013).

State land management: နိုင်ငံတော်ပိုင် မြေယာကို မည်သို့ခွဲဝေမည်၊ စီမံခန့်ခွဲမည်ကို သတ်မှတ်သည်။ ဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ မူဘောင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေယာများ နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဥပဒေများသည် ယင်းမြေယာများကို စီမံခန့်ခွဲမှုအမြင်များနှင့် လုပ်ကိုင်မည့် နည်းလမ်းများပါရှိသည်။ ယင်းတို့တွင် မြေယာစီမံခန့်ခွဲရန် တာဝန်ရှိသည်။ အဖွဲ့အစည်းများကို သတ်မှတ်ခြင်း၊ အထွေထွေ အခြေခံသဘောတရားများ ဖော်ပြခြင်း၊ အချို့ကိစ္စများတွင် ယင်းတို့၏ အသုံးပြုမှုအသေးစိတ်များ ပါရှိနိုင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Survey: The process of measuring land and recording the related geographical information for planning, management, and administrative purposes (USAID, 2013).

Survey: မြေတိုင်းတာခြင်းနှင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပထဝီသတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Systematic registration: The systematic approach to adjudicating, surveying, and registering parcels in an area-by-area basis and bringing all claims in an area to light at the same time (Bruce, 1998; Ciparisse, 2003; UNECE, 1996).

Systematic registration: အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ မြေတိုင်းတာခြင်းနှင့် ဧရိယာအလိုက် အခြေခံဖြင့် မြေကွက်များအား မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် ဧရိယာတစ်ခုအတွင်းရှိ တောင်းဆိုမှုအားလုံးကို တစ်ချိန်တည်းတွင် သိရှိစေခြင်းအတွက် စနစ်တကျ ချည်းကပ်မှုဖြစ်သည်။ (ဘရုစ်၊ ၁၉၉၈။ စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃။ ယူအင်န်အီးစီအီး၊ ၁၉၉၆)

Tenant: A lessee who has the exclusive right of possession of premises under a lease (Ciparisse, 2003).

Tenant: ငှားရမ်းမှုအရ ဥပစာကို သီးသန့်လက်ဝယ်ထားခွင့်ရှိသည်။ ငှားရမ်းခြင်းခံရသူ ကို ဆိုသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Tenure insecurity: The situation whereby tenure rights are considered precarious, due to the risk of dispossession by the actions of other individuals, communities, or the state (USAID, 2013).

Tenure insecurity: လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများသည် အခြားတစ်သီးပုဂ္ဂလများ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း များ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်၏ လုပ်ရပ်ကြောင့် လက်လွတ်ဆုံးရှုံးရမည် အန္တရာယ်ရှိပြီး၊ အခြားသူများ ၏ ဆန္ဒအပေါ် မူတည်နေသည်။ အခြေအနေဖြစ်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Tenure security: The situation in which landholders consider their continued occupancy rights to be guaranteed whether by virtue of formal rights, customary rules, or some other form of assurance (Leonard & Longbottom, 2000).

Tenure security: မြေပိုင်ရှင်များက မိမိတို့၏ ဆက်လက် လက်ရှိထားခွင့်များကို ပုံမှန်အခွင့် အရေးများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများ သို့မဟုတ် အခြားအာမခံပုံစံများအရ အာမခံသည်ဟု ယူဆသည်။ အခြေအနေဖြစ်သည်။ (လီယိုနတ် သို့မဟုတ် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Title registration: A system for improving the quality of ownership and proof of title through the recording of documents which confer rights over land. In a title registration system, the title registry is the final arbitrator of determining who has legal land tenure rights over a particular parcel of land (Ciparisse, 2003).

Title registration: မြေအပေါ်အခွင့်အရေးများအပ်နှင်းသည် စာတမ်းအမှတ်အသားများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုကို သက်သေခံ ခြင်း ပြုသည်။ စနစ်ဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှု မှတ်ပုံတင် စနစ်တစ်ခုတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုမှတ်ပုံတင်ဌာနသည် မြေကွက် တစ်ခုအပေါ် မည်သူ့တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်သည်။ အပြီးသတ် ခုံသမာဓိဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Town and regional planning: A planning framework that enables decisions to be made on how land should be used. Such planning can be relatively flexible, allowing for negotiation in implementation in the public interest, or relatively fixed, through the imposition of zoning regulations designed to protect individual property rights (Ciparisse, 2003).

Town and regional planning: မြေယာကိုမည်သို့အသုံးပြုသင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်စေနိုင်သည်။ စီမံကိန်းမူဘောင်ဖြစ်သည်။ ယင်းစီမံကိန်းသည် အမျိုးပြည်သူအကျိုးစီးပွားကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် သင့်တင့်စွာ ပျော့ပြောင်းနိုင်သလို၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ရန် ပြုလုပ်ထားသော ဇုန်နယ်မြေပိုင်းခြားခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဥပဒေများ ပြဌာန်းခြင်းဖြင့် သင့်တင့်စွာ တိကျနိုင်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Topography: The discipline which describes, measures, and represents landforms and features at local level. The topographer carries out surveys, either by taking direct measurements or by using aerial or satellite photographs. The term topography is also used to describe the geographical features of an area (Leonard & Longbottom, 2000).

Topography: ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်တွင် မြေယာပုံစံများနှင့် အဆောက်အအုံများကို ဖော်ပြသည်။ ၊ တိုင်းတာသည်။ တင်ပြသည်။ စည်းကမ်းဖြစ်သည်။ မြေအနိမ်အမြင့်တိုင်းတာသူသည် တိုက်ရိုက်တိုင်းတာမှုဖြင့် ဖြစ်စေ၊ လေကြောင်း သို့မဟုတ် အာကာသ ဓာတ်ပုံများအသုံးပြု၍ဖြစ်စေ တိုင်းတာမှုများကို ဆောင်ရွက်သည်။ မြေအနိမ်အမြင့်တိုင်းတာခြင်းဟူသည် စကားရပ်ကို ဧရိယာ တစ်ခု၏ ပထဝီသွင်ပြင်ကို ဖော်ပြရာတွင်လည်း အသုံးပြုသည်။ (လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Transaction costs: The expenses involved in completing a transaction in land rights. These costs are both opportunity costs and monetary costs. Opportunity costs involve the cost of transportation and accommodation (if coming to the registration office from long distances) and rent-seeking practices of land registry officials. Monetary costs may include sales contracts, survey costs, legal fees, and stamp duties, as well as the cost of registration of the transaction in the title or deeds registry (USAID, 2013).

Transaction costs: မြေယာအခွင့်အရေးများတွင် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုကို ပြီးစီးစေရန် ကုန်ကျသည်။ စရိတ်များကိုဆိုသည်။ ဤကုန်ကျစရိတ်များမှာ အခွင့်အလမ်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ် များနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များ နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်သည်။ အခွင့်အလမ်း ကုန်ကျစရိတ်များတွင် သွားလာစရိတ်များ၊ (ဝေးကွာသော အရပ်မှ မှတ်ပုံတင်ရုံးသို့ လာရသည်အခါ) တည်းခိုနေထိုင်စရိတ် နှင့် မြေယာမှတ်ပုံတင်အရာရှိများအတွက် ငှားရမ်းသည် အလေ့အကျင့်များ အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များ ပါဝင်သည်။ ငွေကြေးဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်တွင် အရောင်းစာချုပ်များ၊ မြေတိုင်းတာမှုစရိတ်များ၊ ဥပဒေရေးရာကုန်ကျစရိတ်များ၊ တံဆိပ်ခေါင်းအခွန်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှု သို့မဟုတ် စာချုပ် များ မှတ်ပုံတင်ရန် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များပါဝင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Tree rights: Specific rights held by individuals over trees and their products. These rights include the right to plant trees, harvest fruits from the trees, harvest the trees themselves, and own or inherit the trees. While trees are attached to the land, tree rights may vary from the land rights over the land on which the tree grows (Ciparisse, 2003).

Tree rights: တစ်သီးပုဂ္ဂလများက သစ်ပင်များနှင့် ယင်းတို့၏ ထုတ်ကုန်များအပေါ် ထားရှိသည်။ သီးသန့်အခွင့်အရေးများဖြစ်သည်။ ဤအခွင့်အရေးများတွင် သစ်ပင်စိုက်ခွင့်၊ သစ်ပင်များမှ သစ်သီးများ ဆွတ်ခူးခွင့်၊ သစ်ပင်များကို ယင်းတို့ဘာသာ ရိတ်သိမ်းဆွတ်ခူးခွင့်၊ သစ်ပင်များကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံခွင့် တို့ပါဝင်သည်။ သစ်ပင်များသည် မြေတွင် စွဲကပ်နေသည် အခါ သစ်ပင်အခွင့်အရေးများသည် သစ်ပင်ပေါက်ရောက်ရာ မြေပေါ်ရှိ မြေယာအခွင့်အရေးများနှင့် ကွဲပြားနိုင်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Trust: An arrangement through which property rights are transferred from an individual to one or more trustees to be held for a set of beneficiaries. A trust may be set up to manage property on behalf of minors, or a charitable trust may be established to manage income from property on behalf of a large group of people (Leonard & Longbottom, 2000).

Trust: ပစ္စည်းအခွင့်အရေးများကို တစ်သီးပုဂ္ဂလ တစ်ဦးထံမှ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများအတွက် ထိန်းသိမ်းထားရန် တစ်ဦး သို့မဟုတ် တစ်ဦးထက်ပိုသော ယုံမှတ်အပ်နှံခံရသူများထံ လွှဲပြောင်းပေး သည်။ အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ ယုံမှတ်အပ်နှံမှုသည် အရွယ်မရောက်သေးသူများကိုယ်စား ပစ္စည်းကို စီမံခန့်ခွဲရန် တည်ထောင်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် လူအုပ်စုကြီးကိုယ်စား ပစ္စည်းမှရရှိသည်။ ဝင်ငွေကို စီမံခန့်ခွဲရန် ကုသိုလ်ဖြစ် ယုံမှတ်အပ်နှံသည်။ အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။ (လီယိုနတ် နှင့် လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Urbanization: The process of development of towns and cities where population growth and population drift typically result in rapid acceleration in the size of the urbanized population (Ciparisse, 2003).

Urbanization: သာမန်အားဖြင့် မြို့ပြလူဦးရေ အလျင်အမြန်ပွားများလာခြင်းကြောင့် လူဦးရေပိုမို များပြားမှု နှင့် လူဦးရေစီးပျော့မှုဖြစ်ပေါ်သည်။ မြို့များနှင့် မြို့မများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်သည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

Use right: The right to use a thing in accordance with its designated purpose. It may be linked to membership of the resident community and perpetuated by stable and continuous occupation, confirmed by the work carried out by a family of farmers (Leonard & Longbottom, 2000).

Use right: အရာတစ်ခုကို ယင်းအားသတ်မှတ်ထားသည်။ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အညီ အသုံးပြုခွင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ နေထိုင်သူ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခြင်း၊ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နှင့် အဆက် မပြတ်နေထိုင်လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် ခိုင်မြဲမှုရှိခြင်း၊ မိသားစုဝင်များက ဆောင်ရွက်သည်။ အလုပ်အရ အတည်ဖြစ်ခြင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်နိုင်ပါသည်။ (လီယိုနတ် နှင့်က လောင်းဘော်တွန်၊ ၂၀၀၀)

Usufruct: Usufruct is a right in a property owned by another, normally for a limited time or until death. It is the right to use the property, to enjoy the fruits and income of the property, to rent the property out and to collect the rents, all to the exclusion of the underlying owner. The usufructuary has the full right to use the property but cannot dispose of the property nor destroy it (USAID, 2013).

Usufruct: အခြားသူတစ်ဦးပိုင်ဆိုင်သည်။ ပစ္စည်းမှ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကို သာမန်အားဖြင့် အချိန်အကန့်အသတ်အတွက်ဖြစ်စေ၊ သေသည်တိုင်ဖြစ်စေ ရရှိသည်။ အခွင့်အရေး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအခွင့်အရေးမှာ လက်ရှိပိုင်ရှင်ကို ဖယ်ထုတ်၍ ပစ္စည်းကို အသုံးပြုခွင့်၊ ပစ္စည်း၏သီးနှံနှင့် ဝင်ငွေ များကို ခံစားခွင့်၊ ပစ္စည်းကို ငှားရမ်းခွင့်နှင့် ငှားရမ်းခများကောက်ခံခွင့် အခွင့်အရေး ဖြစ်ပါသည်။ အသုံးပြုခွင့် ရရှိသူသည် ပစ္စည်းကို အသုံးပြုခွင့် အပြည့်အဝရှိသော်လည်း၊ ပစ္စည်းကို ထုခွဲရောင်းချ ခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်းမပြုလုပ်နိုင်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Valuation: Valuation is the process of putting a price on a piece of property. The value of businesses, personal property, intellectual property (such as patents, trademarks, and copyrights), and real estate are all commonly determined through the practice of valuation (USAID, 2013).

Valuation: တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းဆိုသည် ပစ္စည်းတစ်ရပ်၏ ဈေးကို သတ်မှတ်သည်။ လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းများ၏တန်ဖိုး၊ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်း၊ (တီထွင်မှုပိုင်ခွင့်များ၊ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များ နှင့် မူပိုင်ခွင့်များစသည်) အသိဉာဏ်ပစ္စည်းနှင့် အိမ်ခြံမြေများကို တန်ဖိုးသတ်မှတ်သည်။ အလေ့အကျင့်အရ အများအားဖြင့် တန်ဖိုးသတ်မှတ်ပါသည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Willing buyer/willing seller: Generally used in the context of land reform or land redistribution programs where government avoids coercion or other actions to acquire land against the seller's interest. Rather, land redistribution reinforces land market transactions where seller and buyer willingly negotiate over terms of sale. The buyer may be the government on behalf of smallholders, tillers, and communities, or private individuals or companies (USAID, 2013).

Willing buyer/willing seller: ယေဘုယျအားဖြင့် မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု သို့မဟုတ် မြေယာ ပြန်လည်ခွဲဝေမှု အစီအစဉ်များတွင် အစိုးရက ရောင်းသူ၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆန့်ကျင်၍ မြေယာရရှိရန် အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် ပြုလုပ်မှုများကို ရှောင်ရှားလိုသည်။ အခါ ကျင့်သုံးပါသည်။ မြေယာပြန်လည်ခွဲဝေမှုသည် ရောင်းသူ နှင့် ဝယ်သူက ဆန္ဒအလျောက် ရောင်းချမှု စည်းကမ်း ချက်များကို

ညှိနှိုင်းနိုင်သည်။ မြေယာ ဈေးကွက် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများကို အားဖြည့် ပေးပါသည်။ ဝယ်ယူသည် လယ်ယာဧရိယာအနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်သူများ၊ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးသူများ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၊ တစ်သီးပုဂ္ဂလများ သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီများကိုယ်စား အစိုးရလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ (ယူအက်စ်အေအိုင်ဒီ၊ ၂၀၁၃)

Zoning: A planning procedure where a designated area is allocated for a specified use or uses. This is a commonly used approach to planning, which identifies the uses to which the zoned land may be put and specifies the type, amount, and location of that development. It is planned to promote orderly development and to reduce or avoid inconsistent uses being adjacent to one another (Ciparisse, 2003).

Zoning: သတ်မှတ်ထားသည်။ အသုံးပြုမှု သို့မဟုတ် အသုံးပြုမှုများအတွက် သတ်မှတ်သည်။ ဧရိယာကို ခွဲဝေပေးသည်။ စီမံကိန်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်း ဖြစ်သည်။ ဇုန်မြေယာများကို မည်သို့အသုံးပြုရ မည်နှင့် ထိုဖွံ့ဖြိုးမှု၏ ပုံစံ၊ ပမာဏနှင့် တည်ရှိရာဒေသများကို ဖော်ပြသည်။ စီမံကိန်းကို ချည်းကပ်ရာတွင် အများအားဖြင့် အသုံးပြုပါသည်။ စနစ်တကျ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်နှင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နီးကပ်နေသည့် အခြေအနေတွင် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် မကိုက်ညီသည်။ အသုံးပြုမှုများ လျော့ချရန် သို့မဟုတ် ရှောင်ရှားရန် စီမံကိန်းရေးဆွဲပါသည်။ (စီပါရစ်စီ၊ ၂၀၀၃)

REFERENCES

- Black, Henry Campbell. 1990. *Black's Law Dictionary*, 6th ed. West Publishing Co., St. Paul, MN. (Black, 1990)
- Bruce, J. (1998). *Review of tenure terminology*. Madison, Wisconsin: Land Tenure Center, University of Wisconsin.
- Bruce, J. with Holt, S. (2011). *Land and conflict prevention*. Colchester, UK: Initiative on Quiet Diplomacy, University of Essex.
- Ciparisse, G. (Ed.) (2003). *Multilingual thesaurus on land tenure*. Rome: Food and Agriculture Organization.
- [FAO] Food and Agriculture Organization. (2012). *Voluntary guidelines on the responsible governance of tenure of land, fisheries and forests in the context of national food security*. Rome: Food and Agriculture Organization.
- Garner, B (Ed.) (2009). *Black's law dictionary*, 9th ed. St. Paul, Minnesota: West Publishing Co.
- Lehman, J., & Phelps, S. (2005) *West's encyclopedia of American law*, 2nd ed. Detroit: Thomson/Gale.
- Leonard, R., & Longbottom, J. (Eds.). (2000). *Land tenure lexicon: A glossary of terms from English and French-speaking West Africa*. London: International Institute for Environment and Development.
- Münkner, H-H., & Kaunianen, H. H. (2000). *Fachglossar zum Orientierungsrahmen Bodenrecht und Bodenordnung der GTZ*. Berlin: GTZ.
- [UNECE] United Nations Economic Commission for Europe. 2004. *Guidelines on real property units and identifiers*. New York and Geneva: United Nations Economic Commission for Europe.
- [UNECE] United Nations Economic Commission for Europe. 1996. *Land administration guidelines: With special reference to countries in transition*. Geneva: United Nations Economic Commission for Europe.
- [UN-HABITAT] United Nations Human Settlement Program. (2008). *Secure land rights for all*. Kenya: United Nations Human Settlement Program.
- [USAID] United States Agency for International Development. (2013). *Land tenure and property rights framework*. Washington, DC: United States Agency for International Development.

U.S. Agency for International Development

1300 Pennsylvania Avenue, NW

Washington, D.C. 20523

Tel: (202) 712-0000

Fax: (202) 216-3524

www.usaid.gov